

De az is bizonyos, hogy a hangyák és méhek munkája nem lehetett volna ilyen eredményes, ha oly irányban nem vezettetik, mely a sikert eleve biztosítani igérkezett; ha utjából gondos kéz nem igekezik eltávolítani az akadályokat; ha a nemzetben lappangó erők bátorítást, serkentést nem nyerne, s ha a magánosok erejét meghaladó alkotásra nem vállalkozik egy nagyobb hatalom: az államé, kezdeményezve és gyámolítva, sőt maga is alkotva példaadás végett.

Ezerszer elmondott igazság az, hogy hazánk agrár ország, s hogy egy a nemzet vagyonságának, mint az állam hatalmának fő, s most még csaknem kizárólagos forrása az agrikultura. El volt mondva számtalanszor az is, hogy gazdasági életünk ez egyoldalúsága esetleg végzettségé válhatik: szükséges létünk, boldogulásunk biztosítására aránylagos ipart és kereskedést fejlesztenünk. És ki volt fejtve, hogy ez csak a meglevő, tehát mezőgazdasági alapon lehetséges, mely alapján megszilárdítására megvan nálunk a természetből nyerhető minden feltételek, sokkal nagyobb mértékben, mint némely jobban virágzó országokban. Tisztában van tehát minden gondolkodó ember azzal, hogy anyagi boldogulásunk nagy munkáját a mezőgazdaságnál kell kezdenünk.

És mégis, csudálatos, épen a reformra leginkább rászoruló mezőgazdasággal foglalkozó osztály, mely hazánkban páratlanul konzervatív. Csökönnyösen ragaszkodik a megszokott régihez s konokul elzárkózik a tapasztalat által hasznosnak bizonyított javítások, új vívmányok alkalmazása elől.

Más országban a kormány eleget tesz földadatának, ha a természetes fejlődést, melyre a társadalmi erőfeszítés képes, nem akadályozza. A mi gazdánk konzervatívizmusa mellett az a kormány, mely beérné a passiv szereppel, veszte el engedné menni az országot, mely fölött összecsapna a sérényebben haladó nemzetek áradata. Mi nálunk az államhatalomnak tevéleges részt kell venni az előrehaladás nagy munkájában, sőt annak élére állani. Csak egy ily nagy tényező segítségével és közreműködése mellett remélhetjük, hogy a rohamosan haladó világág lépést tarthassunk.

Ezt meg kell érteni a gazdasági érdekeinket gondozni hivatott államférfinak. És gróf Széchenyi Pál legfőbb érdeme az, hogy ezt megértette.

Gróf Széchenyi Pál élet- és jellemrajzát ismertették már akkor, midőn miniszter lett.* Ezuttal inkább tevékenységének rövid áttekintésére kívánunk szorítkozni s fölöröklésére azoknak, a kik főképp gazdaságunk fejlesztése körül a gondjaira bízott társai keretében törekedtek.

Hogy azonban ezt megtehessük s vázlatos képét nyújthassuk az e téren kifejtett kormánytevékenységnek, vissza kell mennünk a gróf Széchenyi Pál miniszterségét megelőző időbe is, a midőn ugyanis sok üdvös kezdemény történt, mely csak utjabban mutatva be gyümölcseit.

A 1867-iki kiegyezés után az állam berendezési munkálatai, közjogi küzdelmek, pénzügyi kalamitások és sok tisztába hozandó fontos és sürgős kérdések nem engedék, hogy az ország belső megszilárdításának s gazdasági fejlődésének annyi figyelmet szentelhetek volna a kormányok, mint a milyen kívánatos vala. Csak utóbb, az állami háztartás némi javulása tette lehetővé, hogy ez irányban is megkezdje az állam a szükséges áldozatokat s a jövedelmekből jelentékenyebb részt fordíthasson oly beruházásokra, melyek sürgető volta régen volt érezhető.

Báró Kemény Gábor miniszterségével kezdő-

dött a gazdasági téren a nagyobb mérvű kormánytevékenység, mely egyszer megindulva, most már bizást remélhetjük, hogy mind fokozottabb mértékben érvényesül. Akkor hozott meg az a törvény, mely az újonnan fölállítandó gyáraknak adómentességet biztosított, mi által számos új gyártelep létesült az országban. Megalkottattott az ipartörvény, ipariskolák állítottak föl az ország több részében, s a kormány, a mennyire az Európaszerte lábrakapott védvamos áramlással szemben tehetette, igekezett szabadkereskedelmi irányát megtartani s azt tarifa-politikájában érvényesíteni.

A mi magát a mezőgazdaságot illeti, a miniszterium egyik legfőbb feladatának ismerte a gazdasági szakértelem emelését. Jelentékeny áldozatokkal tartja fenn a magyar-óvári gazdasági akadémiát, mely egészen magyar lábra állított s négy gazdasági tanintézetet, Keszthelyen, Debreczenben, Kolozsmonostoron, Kassán s most készül fölállítani az ötödiket Csákváron. Évi járulékkal segíti az alsóbb rendű földmivessé iskolákat az István-telken (Rákospalota), Nagy-Szent-Miklóson, Medgyesen, Beszterczen, Földvárton, és Pozsonyban a vinczellér- és kertésziskolát. Gazdasági tanfolyamokat tart fenn a néptanító számára. Vándorantókat alkalmaz a szőlőszet- és borászat, a méhészet és gyümölcsfatermesztés számára, az összes gazdasági szaklapokat segélyben részesíti s kísérleti állomások tart fenn és pedig: magkísérlet, vegyészeti, filoxera stb. állomásokot.

Magának a gazdaságnak emelését célzó törekvései között jelentékeny helyet foglal el a talajjavítás és az ennek céljából fölállított kulturterméni intézmény, hol a talajjavítási munkák tervezésére és keresztülvitelére 20 kulturterméni és 39 rétmester van alkalmazva, kik minden előzetes munkát ingyen teljesítenek, úgy, hogy a magános csak épen a munka végrehajtásának költségét viseli. A gazdasági növénytermelés előmozdítására leszállított áron vagy épen ingyen bocsát a gazdák rendelkezésére magvakat; a len- és kendertermelés emelésére olasz rendszerű áztatókat és kikészítő intézeteket állít; Pusztapékán rizstelepet tart fenn; a szőlőművelés és pinckezelés fejlesztésére borászati kormánybiztosságot alkalmaz s fentartja a mintapinczét, mely egy felől a bortermelőket utmutatással szolgál boraik kezelésére, másfelől a vevőkkel hozza egyenes összeköttetésbe. A gyümölcsfatermesztés előmozdítására külön faiskola-felügyelőket alkalmaz s ingyen oszt ki vadoncsozokat, nemes ojtóvesszőket, sőt kész ojtványokat is a közösi faiskolák között, melyek helyes kezelése végett a törvényhatóságokat szabályrendeletek alkotására és felügyeletre utasítja.

A szarvasmarhatenyésztés előmozdítása érdekében a miniszterium az egész országot tenyészterületekre osztotta be. Hogy a tenyészanyag minél nagyobb mennyiségben álljon rendelkezésre, Tordán több százza menő magyar bikát nevelő telepet tart fenn. Mezőhegyesen és Kolozson magyar fajta bikák és tehének nevelésére szolgáló nagyobb gulyákat, a gazdasági tanintézetek és a ménés-birtokok gazdaságaiban jelesebb nyugati fajta állatokból nagyobb tenyészanyagot állított, melyekből a kikerülő tenyészanyag szintén a gazdák közönség rendelkezésére bocsátatik. A miniszterium továbbá ugyancsak a jó tenyészanyag szaporítása céljából magánosok számára nyugati fajta állatokból kedvezmények mellett egész tenyészanyagot importált. Budapestén évenként jelentékeny díjakkal ellátott tenyészállat vásárokat tart. A tejjazdaság előmozdítása céljából külön tejjazdasági felügyelőt alkalmaz s évenként 5—6 egyént képezet ki tejjazdasági ismeretekben és a tejjazdasági szövetkezeteket segíti. Az állattenyésztés céljainak szolgálatára továbbá az állatorvosi tanintézet Budapestén és az állami állatorvosok intézménye.

A lótenyésztést a ménésbirtokok és méntelepek vannak hivatva előmozdítani. A miniszterium több mint kétezer mént tart, melyek fedzetési állomásokon vannak elosztva, és részben magánosoknak bérbeadva. A tenyészanyag szaporítása céljából magánosoktól méncsikókat vásárol és buzdítás okáért az ország minden megyéjében évenként lótenyésztési díjosztásokat rendez, a lóversenyek minden nemét jelentékeny díjakkal elősegíti.

A juhtenyésztés Magyarországon a fejlet-

tebb állattenyésztési ágak közé tartozván, a miniszteriumnak ebbeli működése a huszadok és ezekkel való keresztezésnek kísérletezésére és tenyészállat-vásárok rendezésére szorítkozik.

A sertésenyésztést illetőleg szintén tenyészállat-vásárokat rendez és Mezőhegyesen nagyobb tenyésznyáját tart fenn, melyből évenként mérsékelt áron tenyészkanok és kocák adatnak el.

A selymentenyésztési ipar létrehozása érdekében a miniszteriumnak külön meghatalmazottja működik, kinek a szegszárdi selymentenyésztési felügyelőség és egyéb közegek vannak alárendelve.

A méhészet érdekében a miniszterium 6 méhészeti vándorantókat alkalmaz. E mellett évenként erre érdemes néptanítók és iskolák között nagyobb számban méhkapárokat oszt ki díj nélkül és iskolai méhesek felállításához segélyt nyújt.

A haltenyésztés érdekében halászati felügyelő van alkalmazva, kinek feladata az, hogy a gazdák kívánságát haltenyészdek felállítására, halastavak, vízvezetékek létesítésére nézve utmutatást adjon, tervekét és költségvetéseket készítsen és haltenyésztő szövetkezetek alakítására az érdekelteket egyesítse. A miniszterium továbbá Iglón egy külön haltenyésztést tart fenn, melyből évenként több száz ezerre menő hal-évrény osztatik ki és bocsátatik a vizekre.

A gazdasági állapotok iránt tájékoztatás végett gazdasági tudósítói rendszert létesített olyformán, hogy az ország minden közigazgatási járásában 2—3 tudósítót nevezett ki, kik havonként 2—4 szer gazdasági tudósításokat küldenek be és egyéb gazdasági statisztikai adatokat is szolgáltatnak be. E tudósítók száma jelenleg mintegy 900.

Ime mily sok felé irányul a kormány tevékenysége csupán az egy mezőgazdasági téren is. Ha mind ezeket számba vesszük s hozzá adjuk, hogy mennyi még a teendő: valóban indokoltnak fogjuk találni azok fölfogását, kik Magyarországon a mezőgazdasági ügyekre nézve egy külön miniszterium fölállítását sürgetik.

Hogy ezek mellett az igazán még csak most keletkező ipar meghonosítása s fölvirágoztatása s azon felül elárutási piacok teremtése s ezzel együtt egy élénk, jövedelmes kereskedés megteremtése ugy itt az országban, mint különösen kifelé mily sok gondját veszik azon társai vezetőjének igénybe, kinek kezében az ország csaknem összes anyagi érdekei összpontosulnak, — azt mindenki megítélheti. És hogy e nagy érdekeket gondos kezekben vannak, hogy fölvirágzásukat, ha csak előre nem látható nagy katasztrófák nem akadályozzák meg a fejlődés szépen megindult processzusát, bizást remélhetjük: ezt nagyrészt gróf Széchenyi Pál egyszerűen és buzgalommal lehet köszönni, ki a nehéz körülményekhez és a rendelkezésre álló szűkös eszközökhöz képest lassan ugyan, de öntudatosan halad azon az uton, melyet a magyar nemzet elé nagy névrokna egykor kijelölt.

KÖLTŐ GYÁSA.

Oh jó apa, azt is megérted,
Hogy lányodnak sirt magad áss,
Lányod sirja nem lehet mélyebb:
Nem jó onnan vigasztalás!
Sőtét, sőtét az, mint az éjjel,
Sőtétebb csak lelked lehet;
Éjszakára hajnali fény kel,
Nem derül fény lelked felett.

De költő vagy... és az szerencséd:
Nincs előttem mályság, titok.
A hantok őt el nem rejtették,
Valahol még megláthatod.
Ha majd leül szírnál, és a
Végtelemben merül szemed,
Látni fogsz egy alakot néha,
A ki ott is áld és szeret.

DALMADY Győző.

APRÓ TÖRTÉNETEK.

Szegény «Nebánt» története.

Abban az időben, a mikor én kis fiu voltam, még igen nagy ritkaság volt részeg embert látni S... városában. Mégis volt egy öreg ember, kit gyakran láttunk az utcán dölingezni, mi előttünk olyan tréfás dolognak tetszett, hogy nevetve és gunyolódva szaladgáltunk az öreg ember után, ki mesterségére nézve amugy is a gyermekvilág réme — azaz kéményseprő volt.

Mi lehetett a jámbor atyáinak eredeti neve: azt mai napig sem sokan tudják; elég, hogy mi «Nebánt»-nak szoktuk hívni, mely nevet épen maga adta magának, mert midőn boszantottuk, gúnyoltuk, sohasem mondott egyebet, mint azt, hogy: ne bánts!

A szegény jámbor kéményseprő reggelénként híven teljesítette kötelességét, s nem csak a kisváros kéményeit járta sorba, hanem még a szomszéd falvakba is elment vendégszerepekre. De ez a józanság és szorgalom csak délig tartott; délután az öreg ember rendszerint többet öntött fel a garatra, mint a mennyit megbírt; s a helyett, hogy lefeküdnék, hosszabban és szélbélien járta az egész várost, s délután is ki akarta söpörni a reggel kitisztított kéményeket: de ezt a tiszteltreméltó szakácsnak természetesen nem engedték.

Mind ezekben nincsen semmi rendkívüli; hanem volt az öreg füstfaragónak egy különös tempója, mely abból állott, hogy midőn a félvárost már bebarangolta: utójára megállott a város felett emelkedő nagy Magura-hegygyel szemben és minden módon arra látszott törekedni, hogy annak — egy lépéssel — épen tetejére tetejére hájon föl. E lépés természetesen nem volt elég nagy arra, hogy a hegy tetejét elérje: de annál biztosabb eszközül szolgált a végcél elérésére, hogy t. i. hanyatt vágja magát és ott a kert alatt szépen elpihenjen, a boldogok álmát aludván mindaddig, míg kijózanodva, csendesen hazá térhetett.

Egy elzúllott élet állhatott az öreg háta mögött; csak hogy erről kevesen tudtak valamit; legkevesebbet az a gyermekcsereg, mely utcázhosszat futott utána, mindenütt kiáltva a gúnynevet: «Nebánt, Nebánt!»

A sors és a mi jószívű szakácsnénk tudványa úgy akarták, hogy az öreg füstfaragó élettörténete titkának birtokába jussunk. Egy reggel, miután az öreg kéményseprő munkáját befejezte, leült a konyhánk küszöbére s állat két tenyerébe süllyesztve, sűrűen kezdett sohajtozni.

— Ugyan mondja csak Nebánt bácsi, — kérdi Kati szakácsné — mi lehet a maga búbanatja, hogy annyi sohajtással és piros borral kell lenyomtatni?

— Jaj lelkem, — mondja az öreg, — nagy az én sorom, hosszú lenne azt végig elbeszélni. — Hát csak mondja el édes Nebánt bácsi; ugy sincsen most egyéb dolga: meglátja, hogy ha elmondja, könnyit valamit a szíve terhén; magamról tudom: én is jobban érzem magam, ha ügyes-bajos dolgomat elmondom az én Jánosomnak. Mig én ezt a leveleset való tészta meggyúrom, Nebánt bácsi is kész lesz a maga történetével; azután mehetünk én is, kend is, ki-ki a maga dolgára.

— Hát nem bánom, mondja az öreg füstfaragó, de kettőt kötök ki: azt, hogy maga Katicza lelkem erről az egész dologról ne szóljon senkinek; mert ha megtudnák, annál inkább csufolnának és kinevetnének.

— Már itt a fejem, — mondja Katicza szakácsné, — ha szílok valakinek róla! Nem én lelkem még egy légynek sem

— A második kikötésem, — mondja Nebánt, a szakácsné biztosításán megnyugodva — hogy azután hoz nekem egy jó pohár piros ráczürmös bort.

— Az is meglesz, — mondja a szakácsné. — Hát tudja lelkem, — kezdé az öreg történetét, — mikor én a vándorlásból haza kerültem, nem olyan legény voltam ám, mint most. No hiszen a mi a hétköznapiot illeti, korom volt arcom, kezem; de ez a kéményseprő nek csak büszkesége s még örül, hogy a gyermekhad rémlédek és kitér előre: na de aztán, mikor vasárnap jó szegedi szappannal kimosakodtam, csinosan kifésülködtem s a bőr-nadrág és lajbl helyére fekete nadrágot és sötétlénk ezüstpitykés dolmányt vettem fel, és árvalányhajjal kalapot feloldalt a szememre vágtam: bezzeg nézett utánam a leány, menyecske, még itt-ott a kisasszonyfélé is!

Kati szakácsné reámeresztette szemét az öreg kéményseprőre s minden szakácsnői fantáziáját elővette, hogy az elvénült és összeesett Nebánt bácsit olyan nyalka legénynek elképzelhesse.

— Ugy-e, most már alig hiszi lelkem, — Pedig ugy volt ám az, mig az ág a szememet ki nem verte; mig az Alszegegről feljöttem a Felszege, hogy az isteni tiszteleten jelen legyek, minden polgári háznál megcsörrent utánam a zsalugáter. Mindezt legjobban elképzelheti abból, hogy miután a mesterségem jól ment s 3—4 esztendő alatt az Alszege csinos házat építtettem s a Magurán busz kapás szőlőt vettem magamnak: örültek annál a polgárháznál. Nekem azonban legjobban tetszett a kis Veres Julcsa, a szomszédomban lakó becsületes csizmadiamesternek csinos kis barna leánykája; mert láttam, hogy a zöld zsalugáter háta mögül szivesen nézeget utánam azzal a két bogár-fekete szemével, a melynek párja nem akadt a városon.

Tetszett a leány nekem másképen is, nem csak szemre-fűre, mert az apja házát tisztán, rendben tartotta s a házimunka egy égett a keze alatt, mint a tűz. Nem is láttam benne egyéb kivetőt, csupán azt az egyet, hogy egy kissé nagyon is szemeletes volt a lelkem, és akármicsoda beszélgetésben voltunk elmerülve, ha egy sarkantyú megcsörrent az utcán, egyszerre ott volt az ablaknál. No de gondoltam magamban, majd ha bekötjük a fejét, csak kifujja. Elhatároztam, hogy én bizony Julcsát feleségemmé teszem; dictum-factum ugy is lett: káposztakapáláskor megkértem és szüret után a jó karcos mellett elittuk a lakait.

Hát lelkem higgye el, mert akár hiszi, akár nem, ugy van. Mert akármilyen gonoszul bánt velem a Julcsa: azért az egy-kétszendőért, a melyet boldogan eltöltöttünk együtt, elengedem neki a többit.

— Lehetetlen! — kiált fel a szakácsné — és Nebánt bácsi házas ember volt valaha?

— Az én lelkem, még pedig olyan boldog házas ember, hogy még az angyalok is megirigyelhetnék volna. Hej, ha rágondolok, még most is sir a lelkem utána!

— Ne mondja már! — mondja a szakácsné, — hát azután miért szakadtak el egymástól?

— Hát az Katicza lelkem igen nagy dolog s épen ebben van az én esefemnek a bibéje. Már annyira vitte volt az Isten dolgnak, hogy két segédet is tartottam s az egész vármegye kéményeit magamra mertem vállalni. Egyszer, épen első kapáláskor Krasznára kellett mennem, mert oda hívták a kastély kéményeit kitakarítani. Még este megmondom az asszonyomnak, hogy hát ni, Julcsa lelkem, a kapálással nagyon körmünkre égett a gyertya; aztán

meg ilyenkor napszámost is nehéz kapni: hát jó lenne, ha holnap a két segéddel felmennének a szőlőbe és hozzá fognának a kapáláshoz; ugy 3—4 órátyán majd én is visszatérek. «A hogy kend akarja édes uram» — mondja Julcsa, — mert meg kell neki adni, hogy az Isten nyugosztalja meg a porát is, soha ellenem nem szólt volna. Hát ebben maradtunk: ők még előbb felcizhelődtek, mint én; de azután magam is igekeztem, ugy, hogy már ugy 7—8 óra tájt fel is értem a Nyároskátökre. A mint oda érek, hát lelkem, kit talállok ott? Az öreg Mihály inzellér urat; ott mérsékelt a jó Isten tudja mit, a sok legény csak ugy húzta utána a lánczot, s ide-oda karókat dugdosott a földbe. Ő maga meg, valami respektiva-félén, hol erre, hol amarra nézett; mintha azt akarná megtudni, hogy mi hol van. «Hát tekintes ur, — mondok, miután tisztességesen beköszöntem neki, — ha szabad kérdenem, mit művelődik itt?» Én bizony Márton gazda, — mert hát tudja, Katicza lelkem, engem az igazi nevemen Szabó Mártonnak hívnak, — méregetem itt ezeket a földeket. «Hát aztán, megkövetem affásan, — mondok, — ez a három lábú respektiva, a melyiken kukucsalni méltóztatik, ugyan mire légyen alkalmas?» «Hát ez bizony csak arra, hogy egyenesen oda nézek vele, a hová akarok, — mondja az inzellér ur, — azután meg a mi távol van is, olyan közel hozza, hogy a szunyog odvas fogát is meg tudom vele számlálni.»

«Ej, ne tréfáljon velem a ténsur! — mondok egy kissé boszankodva, hogy az inzellér ur csufára jár velem, — már hogy hozhatná ez a kis részes a jószágot olyan közel, hogyha távol van?» Nem is tréfálók én Márton gazda; ha nem hiszi kend, maga is meggyőződhetik róla. Ugy tudom, hogy kendnek szőlője van a Magurán, talán épen a Pulyka-hegyen, ha jól emlékezem. «Arra bizony jól emlékezik a ténsur, — mondok, — épen a harmadik pászma a temetőtől kezdve. Épen az az, a melyiken az a kis új zsindeles szüretelőház van, mely ide is látszik.» Na várjon kend, mindjárt neki szegzem ezt az én puszkámat; azután ugy megláthat kend ott mindent, hogy még azt is megszámlolhatja, hogy valamelyik sorban hány a járdovány, s hány a bakatorszöllő? «Na már arra igazán kíváncsi vagyok, — mondok, — hogy ez az ördögös kis szerszám hogy mivelhet ilyen csodát? Épen kin van a feleségem a kétlegénynek; legalább meglátom, hogy dolgoznak-e istenigazába?» Az inzellér ur neki szegte a csövet a Magurának épen arra a helyére, a hol az én szüretelő házam állott s azután mosolygva intett, hogy csak nézzek belé. Lehajlok: nézek, nézek: hát egyszer olyat látok, a mit bizony nem kellett volna látnom soha, t. i. a mint egyik legényem megcsókolta, megölelte a feleségemet. Elég az hozzá, hogy nagyot kiáltottam, fellöktem magam előtt azt a háromlábú ördögös masinát, aztán ucu vesd el magad, neki a Magurának torony irányában. Mikor a Pulyka-hegyre értem, csak ugy szakadt rólam az izzadság; de azért volt annyi erőm, hogy a szőlőlomból a legelső karót, melyet értem, kitörjem a szőlőtől mellől; neki is mentem vele a feleségemnek mint egy hiéna s ugy elvertem vele, mint a buzát a jégeső. Azután bementem a szüretelő házba; sirtam mint a gyermek; majd neki estem a hordónak és ittam, Isten tudja mennyit és meddig; csak azt tudom, hogy másnap reggel vergődtem haza: de bizony a feleségemet, meg az egyik legényt nem találtam otthon; elszöktek, a mint később megtudtam, Nagy-Váradra. Elmentem utána egy esztendőben tiszser is, sirtam, csalogattam tyukkal, kaláccsal; de csak nem akart hazajönni.

— Azt bizony kár volt tenni egy rossz asz-

* Lásd «Vasárnapi Ujság» 1882. 43. sz.

szonyért, — mondja Kati szakácsné, szigorú erkölcsi tekintéllyel.

— Igaz, lelkesedtem! — mondja a szegény öreg ember, — de hát mikor olyan nagyon szerettem; még sokkal jobban, mint mikor még az enyém volt.

— Akkor meg haza hozhatta volna Marci bácsi pandurral.

— Az igaz lelkesedtem, — mondja szomorúan a kéményseprő, — csak hogy az olyan botcsinálta doktor semmitsem ér. Nehány esztendeig még eljártam hozzá minden tavasszal, minden ősszel; de azután, hogy a szerencsétlen aszszony mindegyre más-más emberhez adta magát, magam is visszariadtam tőle; hazajöttem s neki adtam magamat a búbanatnak, az itálnak.

— Nem jobb lett volna újabb feleséget venni, mint korcsmába hordani összes keresményét?

— Nem biz a Katiczám, lelkem: nem tudtam volna én már egy másik asszonyt szeretni. Most aratáskor mult tizenkét esztendeje, levelet írt nekem, hogy ott fekszik a nagy-váradai ispitában halálos betegen; ha még egyszer látni akarom az életben, hát ugyancsak siessék. Csak ekkor tudtam meg, hogy még most is szeretem; mert a mint a levelet kaptam, első dolog volt, hogy az öreg Balaskó bácsihoz szaladjak, hogy vigyen el engem lóhalálában Nagy-Váradra. Diktum-faktum el is mentünk a jó öreggel s mind a ketten sirva fakadtunk, a mikor azt az egykor szép asszonyt, az én drága Juliskát megpillantottuk, ki úgy feküdt ott, azon a vaságyon, mint egy kiszáradt csontváz. Hígyje el, ha az utcán látom, reá nem ismertem volna. Váltig kérte szegény az engedelmet tőlem, hogy a szívem majd meghasadt bele; de hiába, most már késő volt minden; másnap kiterítettük a szerencsétlent. . . . Ejj ne is beszéljünk többet róla, fejezi be az öreg előadását, hozza ki csak kedves Katiczám azt a ezilinder bort; hadd igyunk egyet; ugy sem ér már ez a világi élet semmit!

— Jaj Marci bácsi, — mondja Kati szakácsné, — nem mondtam én ezilinder bort, csak egy pohárkával.

— No hát verje el a ragya, ha mindjárt egy gyűszűnyi is, csak adja ide, hadd vetem be s menjek tovább.

Kati szakácsné csakugyan kihozta a pohár piros bort és az öreg «Nebánt» azt, a szó teljes értelmében, bevetette.

Tudniillik ő füstfaragósága akképen szokta a bort inni, hogy a balkezét a tarkójához támasztotta; jobbával a poharat ajkához tartotta: azután hirtelen egy rándítást tett fejével hátrafelé s a következő pillanatban a pohár üres volt.

— No az Isten áldja meg Katicza lelkem, — mondja az öreg szerszámaival felszedve s a lépcsőn lefelé haladva, — csak aztán ne szóljon róla senkinek; — azután elkezdett jodlirozni valami felszázaddal azelőtt divatozott stájer nótát és tovább ment, végig a Felszegen.

A szegény öreg Nebánt úgy végezte be szerencsétlenségét, a mint elkezdette.

Egy szombat nap délutánján nagyon is sokat talált bevenni az Isten áldásából, úgy hogy a mint az egyik síkatoron a Magura-hegy felé megindult, szűkült vált neki az út, hol egyik, hol másik kerítésbe ütközött, mint ősszel a veszni menő légy. Az utcagyerekek csoportosan szaladgáltak utána, folytonosan kiabálva: «Nebánt, Nebánt!», mely tulajdonképen az ő kérészavának volt a visszhangja.

Egyszer azután, mi, mi nem jutott eszébe — bizonyosan az egykori nyároskai jelenet: elég az hozzá, hogy újra épen olyan nagyot

akart lépni, mint a milyen magas a Magura hegy teteje. Erre elvesztette az öreg az egyensúlyt, hanyatt esett s fejét belevágta egy éles kőbe.

Az utcagyerekek nem vették észre, hogy az öreg kormos ősz haja között ugyancsak omlik kifelé a vér; ott ugrándoztak körülötte,

A KIÁLLÍTÁSBÓL.

Ez a hét a kiállítás hete, — vajha elmondhatnók az ősz beálltával, hogy az egész hat hó az övé volt! — hisz csak ez esetben vallhatnók azt sikerültnek. Mert ez egy óriási színház,

AZ ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁS ÜNNELYES MEGNYITÁSA MÁJUS 2-ÁN.

kiabálva gúnynevet: «Nebánt, Nebánt!»

Nem is bántott többé senkit; mert az volt az ő utolsó nagy lépése, melylyel magasra tört ugyan, de épen alá lépett a sirba.

Hány ember jár így, a ki egyszerre igen nagyot akar lépni felfelé?

P. SZATMÁRY KÁROLY.

melynek állandó közönségre van szüksége, a mi néha nagyobb, néha kevesebb, de az érdekességnek nem szabad megszűnni, annak folyton uralkodónak kell maradni minden egyéb kis kérdés fölött. Erre nézve legyünk a legjobb reménységben, s ne akadjunk fönn azon, hogy a megnyitás napján a főváros nem volt annyira

túltömve, mint a mennyire sokan remélték, és mint a mitől némelyek épen irtóztak. A kiállítás maga fogja csinálni magának a legnagyobb reklámot. Azért lesz álló félén át nyitva, hogy mindenki megválasztassa az időpontot, melyben meglátogathassa. Az első negyedében

minden vidékéről. A ki egyszer innen vidékre, haza megy, a legjobb, leghitelesebb hirdetője lesz a nagy vállalkozásnak. Lehetetlen, hogy minden lakosa az országnak legyőzhetlen kíváncsiságot ne érezzen, meglátni e gőcpontban az új Magyarország képét, a haladást, melyet a

bámulatosat haladt. A minek egyik fényes példája, hogy a míg előbb csak egy kis nemzeti színház is alig tengett, jelenleg öt színházában hangzik a magyar szó, s ezek közt kettő-három, nagyobb méretei dacára, országos vagy állami segély nélkül, mint magán vállalkozás tartja fenn magát. Budapest, mely még egy évtizeddel előbb nagyvárosnak sem volt mondható, ma már európai értelemben annak nevezhető, és azon uton van, hogy talán kevesebb idő alatt mint ez a nagy előmenetel végbement, világvárossá emelkedik. És pedig magyar színezettel. A német muzsát utolsó menedékből is kiszorította a magyar, és midőn abban magát bemutatta, sokat jelentő, biztató előjel, hogy a trónörökös-pár avatta föl azt jelenlétével, s ez öröndetes eseményre mintegy a királyi szentesítés hatalmas büvérejtő bélyegét nyomta.

Ez esemény annál öröndetesebb, mert a trónörökös-pár minden lépését a nemzet mintegy, hogy úgy mondjuk, a feltékény szerelmes aggodalmaktól izgatott szemeivel tekintti. Az uralkodó-pár rokonszenvéből, rendíthetetlen jó akaratáról már meg van győződve, annak évtizedek óta számtalan jeleivel találkozott. De az ifjú trónörökös-pár még előtte, politikailag, csak egy feselni is alig kezdő bimbó, s a közönség a szenvedélyes kertész égető kíváncsiságával lesi, várja, hogy megfelel-e majd a beléje helyezett nagy reményeknek, várakozásoknak? És annál inkább, mert Rezső királyfi oly tehetségeknek adja jeleit, melyekből ítélve arra következtethetünk, hogy olyan uralkodó lesz, a kinek saját akarata, hajlama, nézete igen erősen fog érvényesülni minden parlamenti ellensúly dacára. Már eddig is föltűnő önállóságot tanusit mindenben. Magatartásában, rokonszenvének nyilvánításában föltűnő óvatos, tartózkodó, mint az olyan igazán komoly, reális jellemek, a kik irtóznak a jóból is többet mondani, mint a mit valóban érznek. Szűken méri rokonszenve jeleit, de a mit nyújt, az aztán egész valóság, az meg van gondolva, és arról tudjuk, hogy annál többet talán igen, de kevesebbet sohasem ér-zhet. Annál fogva közeledése, rokonszenvének valamely tényleges nyilvánulása annál meglepőbb és mélyebb hatású. Hogy a gyapjú-utczai színházban előbb soha, csupán akkor tette első látogatását, midőn abban először magyarul játszottak, ennek horderős és öröndetes jelentősége félreismerhetlen, s alapos lelkesedésre ragadhatja a nemzetnek most egyébként is emelt hangulatu kedélyét. . . . Mert hiszen ezuttal az öröm igazán csöstül jött. Rézszerűtünk még váratlanabb meglepetésekben is. Az uralkodóház legerősebb oszlopaitól környezve jelent meg; érdeklődésük emelegsége kellemesen meglepő volt, s a külföldre nézve csaknem a tüntetés jellegét ölté. Európa szemeitörülgetve tekint Budapestre, mintha itt egy új nagyhatalom kelő napja lövellné szét sugarait, melyek között Albrecht főherczeg magyar egyenruhájának fénylő arany-színőrzai nem a legkevesebbet mondnók . . .

Bizony-bizony tüneményes idők kezdenek járni megint. Vajha vidámabban végződjenek, mint a négy évtized előttiek.

A KIÁLLÍTÁS ÉS MEGNYITÁSÁNAK JELENETE.

Örökre emlékeztetés nap lesz Magyarország történetében az 1885-iki év május 2-ika. Oda fogják jegyezni a történelmi napok sorába s jelentőségét emlékeztetébe fogják vénsi a gyermekeknek az iskolákban.

És méltán. Másutt a kiállítás egy nagyobb-szerű és díszesebb berendezésű vásár, semmi más. A kiállító kirakja portékájának javát, a

remélhetőleg az újdonság ingere hozza el az idegeneket messze földről, részben külföldről, általán azokat a tehetősöket, a kiknek költeni valójuk van mindig és nem kell várniok «ujj», mig a bemért gabonára megcsinálják az alkut. A másik negyedében pedig — aratás után — indul meg majd az igazi népvándorlás a haza

huszonkét év előtti szerény gazdasági kiállítás óta tettünk. Már maga a főváros egy állandó kiállítás azok számára, a kik ez idő óta nem lát-ták. Akkorát nőtt, hogy ilyesmire a csodás Amerikán kívül másutt példát nem találhatni. És a mi politikailag is legöröndetesebb, nemcsak mivőlésben, gazdagságban, de magyárosodásban is

Dörre Tivadar eredeti rajza.

közönség megnézi és megveszi, vagy legalább tudomást vesz a firmáról, hogy onnan rendeljen majd hasonlót.

Nálunk azonban a kiállítás egyuttal politikai esemény, melynek nem csupán közgazdasági haszna lesz. E kiállításon mutatta be magát Magyarország a külföldnek legelőször mint önálló, külön állam; itt prezentálta első ízben anyagi, értelmi és erkölcsi erejét azon a nemzetközi nyelven, melyet a világon mindenütt megértének.

Keze és esze termelvényeinek meglepően nagy sokaságával és kitűnőségével mutatta be hazánk az idegen nemzeteknek, hogy *van*, hogy a kultúrnepek sorában ő is tényező, még pedig sokkal nagyobb mértékben tényező, mint azt eddig legjobb barátai hitték, sőt mint maga is hitte.

S a mi alatt kifelé megszerezte magának a külföld elismerését és tiszteletét: az alatt ide benn egy nagy kincshez jutott, a minék híjával volt eddigél: az önismerethez, az önbizalomhoz. Ez pedig nagy hatalom a jelen és a jövő küzdelmeivel szemben s már felbátorítók arra nézve, hogy ez a nemzet nem veszhet el többé.

Nem veszhet el. Nem, először azért, mert most már joga van a bátorságra, hogy elni merjen és kötelessége van, hogy el ne hagyja magát, hanem önjereje is építsen valamit.

De még ha nem nyertük volna is meg a kiállítástól azt a bátorságot, s ha ennek dacára is erőt venne rajtunk egy-egy pillanatra a kishitűség zsibbadása: nem lehet elvesznünk, mert nem engedne elveszni a mi, a haladó világ, melynek megmutattuk, hogy méltó része vagyunk. Egy kultúrnemzetnek pusztulása soha nem közönyös a többi kultúrnepekre nézve: érdekükben áll azt még áldozatokkal is föntartani, mint szövetséges testvérüket az előhaladás nagy harcában, mint erejüknek gyarapítóját. Tudják jól, hogy magok gyengülnének, ha pusztulni hagynák.

S valamint az egész mévelt világ felzudolna és tiltakoznék, ha valamely barbár hatalom ágyút szegne a Szent-Péter templomnak Rómában, vagy a Kensington-muzeumnak Londonban, hogy halomra ontsa, a mit az emberi szorgalom és teremtő lángész remekbe alkotott: azonképen tiltakozással lépne föl hasonló mezenyelt ellen a kultúr világ, ha az egy jórávalának, méltóval, előre törekvőnek bizonyult nemzet ellen intéztetnék, melytől fölépíteni sokkal nagyobb, hosszabb és nehezebb munkába, sokkal több időbe, a lángelme századokot keresztül tartó hatalmasabb erőfeszítésbe került, mint felállítani egy bármi ragyogó templomot és díszgazdag muzeumot.

1885 május 2-án ünnepélyes bevezetésünk napja volt a civilizációt vállakon hordó nemzetek előkelő társaságába, mely általunk egy eddig kicsinyített, félreismert, becsmérelt s most jónak, hasznosnak, erőben, jó tulajdonokban gazdagnak elfogadott taggal szaporodott. A külföld elismeri, hogy igaztalan volt irányunkban s most tán túlság is menő elnézéssel egyenrangot kínál nekünk, nekünk, a kik még két évtizede sincs, hogy erőnknek szabad használatához jutottunk s azokat annak a célnak szentelhetjük, melyet a többiek már századok óta szolgálhattak többé-kevésbé zavartalanul.

Nagy vívmány ez a mi helyzetünkben. De nem csekélyebb vívmány az, hogy az uralkodóház is tudatárjuttott annak, mily hatalmas erő kuforrásai rejlenek jogára alatt szent István koronájának országában és népeiben.

Mohács óta nem tudták vagy nem akarták ezt tudni az uralkodók. Most megtudta a jelenlegi és megtudta az utána következő király. Meggyőződést szerezhetek róla, hogy hatalmas birodalmukban Magyarország nem csak a térképen a legnagyobb királyság, hanem hogy bír is mindazokkal a föltételekkel, melyek ezt a királyságot jelentőségre nézve is ép oly mértékben emelhetik a többiek fölébe, a melyben területük viszonylik egymáshoz.

Nem volna ehhez szükség más egyébre, csak arra, hogy erőnk szabad mozgást, természetből nyert segédforrásainak legjobb belátása szerinti kihasználását engedjék meg neki, ne akadályozzák természetes fejlődését mesterségesen, és — szeressék akként, a mint megérdemli.

Biztos reményünk van mindezekhez is a megnyitási nap óta. Magyarország a nemzeti királyok óta nem ért még meg ilyen napot. A kor-

názások napjai lehetnek külső fényben, pompában díszesebben, a szemet inkább kápráztatók. De azok hagyományos szertartásokhoz vannak kötve s bizonyos szabályszerűséggel folynak le, melytől eltérni nem való. A ragyogás a koronázási ünnepeken köteles kellek, melynek elmaradni nem szabad s a legűzintébb lelkesedés mellett is fölérezhető rajtok bizonyos hivatalos hidegség, bizonyos arisztokratikus feszesség.

A kiállítás demokratikus ünnepélyen önkényes vala minden, nem volt előírva, nem volt megparancsolva, hogy legyen fényes, legyen ragyogó. Hiszen azt is csak a megnyitási napján tudtuk meg, hogy az uralkodó-háznak oly sok tagja s annyi külhatalmasságnak képviselője lesz jelen.

Meglepő látvány vala, a mint a bárszony gypel körülött királypavilon emelkedett peronján s a széles lépcsőkön a ragyogó magyar díszben megjelent országgyűlések gyűlékeztek, szívélyesen fogadva és üdvözölve a külszágok követét, kik a diplomáciai kar legfényesebb díszruhájában egyenkint megjelentek, bevezetve az apródi szolgálatot önként teljesítő fiatal magyar magnásoktól s kísértetve egyenruhás tisztjeiktől.

A párdúczbőr-kacagány, a prémes mente, a bogláros kucsma, az aranyból kihányt tetszhez álló dolmány, kincset érő gombokkal, csattokkal, vitézkötésekkel és díszkardokkal, festői színpompába olvadó képet nyújtottak a pápai nunczius fekete talárjával, az orosz nagykövet ércsisakos galaruhájával, az angol és francia nagykövetek aranyhimetű diplomata-frakkjával, a török, a persa követ hosszú, himzett kabátjával, a porosz kereskedelmi miniszter fehér hattyuprémes csolnakkalapjával és vállrojtjaival s összevegyülve a kardinálisok bíboros, a püspökök violaszín palástjával, a tábornokok aranyból kisu-tasozott különféle díszegyenruháival, — s hozzá képzelve a rendjelek ama tarka tömegét, mely az előkelő társaság mellett borította: nincs az a festő, a ki színeken gazdagabb, változatosabb képet tudna képzelni, mint a minőt a királypavilon előtti tágas tornác és lépcsőzet az elébe csoportosuló s legnagyobb részt szintén magyar díszben sorakozó meghívottak és az oldalt föllílitott emelvényen megjelenő hölgyek csoportja elé nyitott.

S midőn a kúrt-riadal jelenté a király megérkezését: két felé vált a díszes csoport, jobbra a magyar előkelőségek, balra a külhatalmak képviselői. Riadó éljénzés fogadta a pavilon közepén kilépő trónörökös, ki lovastábornoki egyenruhában, bíbordolmányban, vállán fehér selyemprémes mentével, kucsáját kezében tartva ruganyos léptekkel haladt alá a lépcsőzet, a hol a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter üdvözölte.

Még lelkesültebben, még hosszasan hangzott föl az éljen, a mint a király is kilépett, karján a trónörökös nejevel, követve az uralkodóház több nő-tagjaitól s a főhercegektől, a kik valamennyien magyar lovas-tábornoki díszegyenruhát viseltek.

A király a felső és az alsó lépcsőcsoporth közötti tágas peronon foglalt helyet. Mögötte sorakoztak a főhercegnők. A felső lépcsőket a főhercegek foglalták el, valamennyien, ugy szintén maga a király is, födétlen fölvel.

Midőn a trónörökös az alsó lépcsőn királyi atyja elé haladva s azt üdvözölve megállt, hogy őt a kiállítás megnyitására fölkérje: az egész közönség levette fővegét s mély csendben hallgatta a szép magyar kiejtéssel fölolvastott beszédet, éljénzéssel szakítva meg annak némely helyeit.

Az üdvözlő beszéd végeztével a király kezdte fölolvadni megnyitó beszédét, messze csengő, a távolban is jól megérthető hangon, kifogástalan hangsúlyozással, melynek egyetlen szavánál se volt fölismérhető az idegen akcentus s helyenkint annyi melegséggel, mely messze tülemelkedett a szertartások színvonalon.

Leirhatatlan lelkesedés kísérte a megnyitó beszédet, melynek végeztével a király karját nyújtva Stefánia főhercegeasszonynak, a fényes menet megindult a kiállítási körsemelére.

Szép, magasztos jelenet vala ez, a minőhöz hasonló emberöltők alatt egyszer fordul elő. A mennyire lehetséges vala, megkísérlettük a ritka jelenetet ott a helyszínen lerajzoltatni, hogy azt olvasóinknak bemutassuk. Dörre Tivadar, a „Vasárnapi Ujság” rajzolója, vázlatot készített a megnyitási jelenetről, melyből fogal-

mat szerezhetnek annak fényéről azok is, kik nem voltak abban a kedvező helyzetben, hogy azt a maga valóságában megláthassák.

HOMOKBÓL FONT KÖTELEK.

ANGOL REGÉNY.

Irta FRANCILLON R. E.
NYOLCZADIK FEJEZET.

Leánykérés szabály szerint.

Ha Carew Ferit már első látásra is elragadta volt az Openshaw kisasszony szépsége: mennyire emelkedett most a hatás, látva egyöngéden piruló arcot, a bájos zavart, mely a lány szemén tükröződött — s melyről a szegény Feri, megbocsátható önámítással, azt hihette, hogy mindezt az ő látogatása idézi elő.

Másfelől Mabel, a ki tudatában volt annak, hogy már egy embernek nem csak szívét, hanem biztonlétét, sőt életét a kezében tartja, — s most ime egy második önként rohan a háló-jába, a mit leányi ösztönével lehetetlen volt meg nem éreznie, — csoda-e, ha a kacérság démona belebújt s elhatározta magában, hogy most az együgyű falusi squire-t egy kicsit usztatni fogja.

— Azt hittem, kezdé szelid gúnyval, hogy ön ismét az erdőbe szökött s ott barangol, hogy egész héten híret sem hallottunk; vagy hogy komolyan abban jár, hogy Uborka Janót megcsipje, s előmbé állítsa. Ha csak nem maga épen a rejtelmes Uborka Janó, a ki csak ugy adja ki magát hornacombi esquire-nek.

Csak darált, darált, maga is alig tudva mit, inkább csak hogy időt nyerjen az ablakon kiugrott kapitánynak a menekülésre. Feri, szívét edes meleg hatván át a leány enyelgéseire, a melyeket magának javára magyarázott, viszont feleltetett valamit az erdei élet szépségéről s az Uborka Janó-fele csavargók boldogságáról, — mikor Pöre benyitott s jelentette, hogy az ebéd az asztalon. Feriben, falusi faragatlansága mellett is, volt annyi nagyvilági modor, hogy karját nyújtotta bájos szomszédnőjének, — a ki ujja hegyeit az ifjú karjába akasztá s ez érintéssel nemcsak karját, hanem szívét, sőt egész testét is egyszerre forró meleggel árasztotta el — s ugy vezette a bolthajtásos folyosón át az ebédlőbe.

Pengold lelkész, ha vendég nem volt (a mi pedig nagyon ritkán volt) a házánál, inkább szerezte a konyhában költöni el ebédjét. De most, a hornacombi földesur tiszteletére, az ebédlőben, az ódon tölgyfa-asztalra terítették s ott költötték el a vasárnapi ebédet, melynek a tisztelő ur méltó díszekedése, a „tengerhozta portbor” adta meg az igazi zamatát. A stoke-juliotiak többé kevésbé üzték a parti szákmány-jogot s a mit a gyakori hajótörésekből a sziklás zátonyokon kimenthettek, azt a magokénak tartották. Így jutott tisztelő Pengold ur is nem csak leányhoz, hanem boraihoz is, s titkot sem csinált belőle, hogy pap és békebíró — tehát hatósági személy — léte a szentírás ama parancsát: „add még a császárnak a mi a császára” — a mi által első sorban kétségkívül a beviteli vámkos is értendő — ő bizony nem igen respektálta.

— Ígyék ebből a port-ból, öcsém uram! — kínálta Ferit, — azt hiszem kiállja a versenyt az ön claret-jével, bár hallom, hogy az sem rossz. — Hajh! folytatta, a mint Pöre, a szolgáló, a puddingot behozta s letette az asztalra és kiment) — hajh, nem tudom ki főzi meg a puddingot a jövő vasárnapra!

— Azt hiszem, én is meg tudnám, ha megpróbálnám, — szölt Mabel. — Aztán addig fogadhatunk is másik szolgálót. Vajjon Derrick Anikó nem szegődne-e be? Mit gondol Carew ur?

Feri nagy zavarba jött, nem mintha bűnösnek érezte volna magát Anikóval — a ki végre is cseledjének a lánya volt; szerencséjére, mielőtt felelhetett volna a hozzá intézett kérdésre, a lelkész közbevágott s kivágta őt a hínárból.

— Mit! — kiálti Pengold ur, — Derrick Anikó! Nem kell nekem! Tán hogy mind eldölgjenek a malaczaím s felforduljon minden borom! Soha! Boszorkányt nem veszek a házambaz.

— Oh tisztelőndő atyám, — mondá Openshaw kisasszony, — mai napig már nincsenek boszorkányok mint hajdan!

— Vagy hajdan sem voltak, vagy ma is vannak. Hát soha sem olvastál az endoxi boszorkányról! Mit tudsz te ahhoz? Sok dolog van égen és földön, a miről a bölcsék sem álmodnak, nem hogy az együgyű leányok! Ez a Derrick Anikó! Tudom, a mit tudok. Ön is tudja Carew esquire; hiszen Draxnétól, az ön gazdasszonyától hallottam, hogy könyveket kölcsönöz épen az ön könyvtárából; s miféle könyveket? diák, görög, talán zsidó könyveket is, a miket olvasni sem tud. Egy szóval, nekem ilyen persona a házambaz nem kell s azzal punktum.

Ebéd végeztével, mikor Pengold ur még jobban kezdte kínálgatni a maga tengerhozta portborát, Mabel — angol hölgyek szokása szerint — magokra hagyta az urakat az iszogatósnál s szobájába vonult. Feri azonban nem soká maradt az asztalnál; felhasználta az alkalmat, — mivel tisztelőndő Pengold ur, asztal után, kiáltvársáponként, ha a szokottnál jobban evett ivott, s egy kissé bolygatni szokott karszékeiben, — mikor a lelkész elszundított, Feri a kisasszony szobájába sietett, azzal a föltétellel, hogy ha bele hal is, most vallomást tesz a leánynak s talán meg is kéri.

Különös, de ugy van, hogy Openshaw kisasszony is épen reá gondolt. Ő, a ki piczi korától fogva úgy nőtt fel, hogy férfit sem látott, nevelőapján s a parasztozkon kívül, most egyszerre két imádóra tett szert: egy igazi példányzerű nagyvilági gavallér — s egy vagyonos földesur, ostromolták szívét. Hogy szíve ama fele hajlott, azt tudjuk; de tetszett hűségének emennek az udvarlása is, s ha komolyan nem vette is számba, egy kis játékot vele — „mint macska szokott az egérrel” — megengedhetni vélt magának.

— Nagyon hamar abba hagyta a borozgatást, Carew ur, — kezdé — pedig Draxnétól azt hallottam —

— Draxné bolond, — vágott közbe Feri s ezzel elárulta, hogy tudja, mit mondhatott fölé a gazdasszonya, hogy nem idegen a poharazástól. Aztán észrevette magát s megakart igazítani.

— Képelem, — mondá, — hogy borzasztó dolgokat hallott fölelem —

— Borzasztókat épen nem, — felelt Mabel, s nem tudom, nem hallanának-e rólam még borzasztóbbakat, ha én férfi volnék.

— Hála Istennek, nem az! — kiálta fel Carew Feri s megragadta a leány kezét.

— Miért? én pedig szeretném, ha férfi volnék! Legyen nyugodt, nem lennék olyan, mint Pengold ur —

— Oh, azt képelem!

— De olyan sem, mint ön! Nem érném be azzal, hogy semmittevében töltsem az időmet a stoke-julioti laposan, vagy a hornacombi erdőben kóborlással. Inkább összegyűjteném a vidék kalandor-íjait s én lennék a kapitányuk. Olyan lennék, mint Uborka Janó, csak hogy nagyobb arányban, vagy mint a vén Horneck, a tengeri rabló. Ugy-e megijesztettem, Carew ur? De igazán, sajnálom, hogy nem születtem férfinak.

Ha kegyed férfi lenne, a legnemesebb s legdicsebb lenne, a ki csak valaha volt! — kiálta Carew Feri lelkesedetten, — olyan lenne, a milyennek képelem ez előtt Quickset kapitányt. Hiszen egyetlen látásra engem is hogy átalakított — mintha kieseréltek volna!

KARJÁT NYUJTOTTA BÁJOS SZOMSZÉDNŐJÉNEK.

— Hogyan? átalakítottam? Hisz az valódi varázslat volna! Csak nem akarja azt mondani, hogy boszorkány vagyok, mint Derrick Anikó!

— Derrick Anikó nem boszorkány, szegény leány. Igaz, kissé furcsa szokásai vannak, de a tisztelőndő ur rosszul ítéli meg őt, azt mondhatom. Én csak egy fajta boszorkányságot ismerlek —

— Igazán? s mi az? — kérde Mabel ingerkedve, mert jól tudta mit ért alatta.

— A mit egy szál virág tett rajtam.

— Mifele virág?

— Egy dália.

— Hogyan, egy dália? Hiszen az a leghasznosabb virág a világon! Még csak illata sincs; ki nem állhatom a dáliaikat. De micsoda dáliáról beszél ön?

— Arról, a melyet kegyed adott nekem a múlt héten.

— Ugy! el is feledkeztem róla. Ha tudtam volna, hogy oly nagy becsben tartja a dáliaikat, önnök adtam volna az egész pohárral.

— Nem a dáliaikat tartom becsben; csak épen azt az egyet, a melyet kegyed adott nekem. Nem is azt magát, — hanem kegyedet, a ki azt nekem adta.

Vallomásnak ez már elég világos volt. S ámbár Pöre, a szolgáló ebben a perczben jelentette, hogy a thea az asztalon van, Feri — ütni akarva a vasat a mig meleg — nem mozdult a helyéből, s nyilván várta a választ nyílt vallomására. Openshaw kisasszony nem tudta mit feleljen; mert bár egy kissé kacérkodni akart is a szerelmes ifjával, nem akarta, hogy a dolog ily komoly fordulatot vegyen.

— Ily közeli szomszédoknak, — mondá kikerülölő, — jó barátoknak illik lennünk, annál inkább, mert látom, hogy Draxné sokkal feketébbre festette önt előttem, mint a minő valóban. De hát kegyed megtanít engem a varázslat mesterségére, én pedig megtanítom önt a thea-öntésre; jerünk!

— Nem, várjon még egy perczig, kisasszony. Most látom kegyedet másodszor, de mondtam már, hogy első látása teljesen átalakított. Hasznontalan naplopó voltam, azon az uton, hogy hitvány csavargó legyek. Uborka Janó, a maga módja szerint, külön legény volt nálam; legálább élt — én csak tettem. De megesküdtem magamnak, hogy most más ember leszek — s ámbár jól tudom, hogy egyszerre nem nyer-

hetem meg kegyedet, — nem nyugszom, a mig meg nem nyerem.

— Carew ur! — szölt Openshaw kisasszony, most igazán megrötenve, látva, hogy kacérsága lepke-hálóját egy sárkányra vetette ki, — mert lehetetlen volt nem éreznie a szenvedély igazságát s erejét, melylyel a squire beszélt, a kiről soha sem tette volna föl, hogy így, ily ékes-szóval tudjon beszélni.

— Hallgasson ki, kisasszony — mert magam sem hittem, hogy egyszerre így ki tudjam mondani, a mit írek; de már kimondtam; igen, én önt meg akarom nyerni s ha még nem elegszik meg azzal a mennyire megváltoztam — megváltozom ugy, a mint ön kívánja. Kész vagyok mindenre, érte — a világon mindenre, csak hogy önt megnyerhessem.

— Carew ur, igazán nem tudom mit is mondjak. Hiszen nem is ismerjük egymást.

— Én ismerem kegyedet, az első percztől fogva, midőn megláttam; kegyed pedig meg fog ismerni, — rajta leszek, hogy megismerjen.

— Érzelmem nagyon hirtelen támadt, meg fog változni.

— Soha.

Mabel, a kinek folyvást Quickset kapitányon volt az esze, de kinek intése is szüntelen fülébe csengett, hogy „egy szót se róla, senkinek” — nem merete megvallani, hogy más szeret s őt már nem szeretheti, hanem más okokat keresett, a mikkel toladók kérdjét magától eltávolíthassa. Először is:

— De hisz az nem lehet! — mondá, — nem tudja, hogy én pápista vagyok?

— Mit tesz az? Kérdem én a vallást? Meg se tudnám mondani: mikor voltam templomban, máig. Mifele szertartás szerint fogunk esküdni, az nekem mindegy, egészen önre bízom!

Ezzel nem ért célt. Mást próbált.

— Mondtam az imént: ha férfi volnék —

— De nem az.

— Nem, de abból a mit mondtam, következtetheti, milyennek kívánom a férfit, a ki nekem tessenék. En nem maradhatok egy helyt, s legkevésbé Stoke-Juliotban, vagy Hornacombban. Nekem a világ kell, a tenger, a végtelen!

— Helyesen. Ha kegyed nőm lesz: eladom Hornacombot s utazom; Olaszországba, Afrikába, akár Jerikóba — a hova kegyed akarja, s a meddig akarja. Meg sem állunk, a mig valahol azt nem mondja: itt telepedjünk le.

Ez sem használt. Még egyet próbált.

— Pengold lelkész ur soha bele nem egyeznék; s tudja, nekem nevelő atyám egy szava is parancs.

— Ha csak ez a baj, akkor én vagyok a világ legboldogabb embere. Pengold lelkész ur nem csak hogy beleegyezik, sőt épen ő biztatott, hogy kérjem meg kegyedet — s vegyem el feleségül. Ő szívesen adja.

Ezzel Openshaw kisasszony utolsó védbátyája mögül is ki volt verve. Most már nem maradt hátra egyéb, ha Quickset kapitányt elárulni, vagy magát kegyelemre megadni nem akarja, mint más mód-zerhez folyamodnia. Eszébe jutott a gonosz, a ki a mondabeli vén Hornecket másképp nem tudta lerázni magáról, oly lehetetlen feladatot bízott rá, hogy „fonjon kötelet homokból, a mit a szegény lélek már háromszáz esztendeje próbál, a nélkül, hogy csak egyszer is sikerült volna.

— Ön azt mondta, mindenre kész érettem.

— Mindenre. Kívánjon a mit akar.

— Jó, majd meggondolom. De nem igen jó jel az ön szolgálókészségéről, hogy az első sem teljesítette a mire kérttem volt s a mit meg is ígért: hogy Ugorka Janót előmbé hozta s megmutatta volna nekem.

— Megteszem.

— Elvárom.

Pengold lelkész, a ki már nem győzte őket várni a theánál, egyszerre csak megjelent az ajtóban. Hallva a kieserlét végszavakat, azt hitte, hogy ezek már egészen tisztában vannak egymással.

— Elég, — mondá. — Jer, Mabel, csókolt meg! Ma két embert tettél boldoggá. Ha malaczaim jól bízom, nem sokára lakodalmat tartunk. S a legközelebbi alkalomból titek lesz a legszebb két malacz. Most pedig jertek, igyatok egy pohár sör — akarom mondani: egy csésze theát!

Folyt. következik.)

EGYVELEG.

* A legújabb háborúk költségei. A nagy német-francia háborúban Franciaország kiadása körülbelül 3900 millió forint volt, a területi veszteséget nem számítva; ugyanakkor a németek csak 494 milliót költöttek el, mely különbséget az is okozta, hogy ők voltak az ellenség területén. Az amerikai Egyesült-Államoknak a polgárháború 3470 millió forintba került. A krími hádjáratból Anglia költsége 1754 millió forint volt s az abessziniai hádjáratá mintegy 90 millió.

* Az uralkodó házak női között jelenleg igen sokan foglalkoznak irodalommal és művészetekkel. Románia királynőjének neve legismertesebb a nagy közönség előtt, utána az angol királynőé, ki emlékiratokat adott ki. Erzsébet magyar királynő soneteket írt, Lajos Nándor bajor herceg neje költői

* A szegfű csak oly kedvelt virág volt a múlt század elején, mint kevéssel azelőtt a tulipán. E virágot 1270-ben Szent Lajos francia király hozta kereszties hadjárata alkalmából Tuniszból Európába. 1629-ből már van egy kertészeti jegyzékünk, melyben a szegfűnek 20 faja van felsorolva. 1702-ben egy angol kertészeti mű már 360 fajt sorol fel. A legszebb fajok ez időben Flandriából, Brabantból s Hennegau-ból kerültek. A múlt században több száz munka jelent meg a szegfűről. A nagy Condé herceg is adott ki egyet 1661-ben. A szegfűtenyésztés szabályait igen pontosan megtartották s nagy elterjedését biztosította az is, hogy sokáig virágzik. Még most is nagyon kedvelik a hegyi lakók, különösen a szegények, de a gazdagoknál kiment a divatból s csak újabb karolták fel, midőn sikerült néhány telen is virágzó szegfűt hozni létre.

* A legmagasabban fekvő helységek Tibet-

sereget adott el olcsó áron. Egy oly nagy elefántot, mint a híres Jumbo volt, melyért Barnum 20,000 forintot adott, most 1000 forintért vettek meg; hat nőtény oroszánt kölykeikkel 3500 forintért szereztek. Egy tigrisét, melynek nevezetessége is volt, hogy t. i. két órét megette, csak 500 forintot fizettek s egy párduez alig került többre, mint egy jó fajta kutya.

* A strucczenyésztés valóságos mániává lett a Fokföldön. A legtöbb gazda az állattenyésztést és mezőgazdaságot elhanyagolja s városi lakosok is ily vállalatokba fektetik tőkéjüket. Egy tojásért már ötven forintot is fizetnek s egy csirke 70—80 forint. A Fokföld kormánya minden kivitt strucctojásra 5 font adót s egy madárra éppen 100 fontot vetett ki. A struccokkal oly nagy üzletet folytatnak, hogy sok hajó 350,000 forint értékű tollat is hoz Európába. * Lehallott erdő. Ohio-ban, Stone Creek völgy-

AZ ORSZÁGOS KIÁLLITÁSRÓL.
(A királyi pavilon előtt. (Részlet a megnyitási ünnepélyből.)

Gause rajza.

munkákat, Teréz bajor hercegnő uti műveket, Margit olasz királynő színházi bírálatokat ír. A német trónörökös neje ügyes szobrász és festő s nővére, Beatrix angol hercegnő is jól fest. A dán királynő, mint festőt, kitűnőnek mondják. Károly Frigyes porosz herceg neje zenedarabokat szerez. Károly Lajos főherceg neje, Mária Terézia, pedig Meránban az aranyművészetet tanulta meg s nem közönséges ügyességre tett szert abban.

* Egy virág száz éves jubileuma. 1784-ben Cervantes Vincze Mexikóban egy új virágot talált; hosszú vékony száron kis virágok voltak hajlott sárga középíréssel s a koronán violaszínű, piros vagy narancsszínű koszorúval. Cervantes e virágot a következő évben a madridi botanikus kert igazgatójának, Cavanillesnek küldte, ki azt először nevezte el Dahlianak. A virág csakhamar elterjedt minden művelt államba s később Wildemon Georgi pétervári tudós tisztelőre georginának nevezte. Különösen az angol kertészek tenyésztették, s művelték a negyvenes években.

ben és Dél-Amerikában vannak, és pedig Homle, nyugati Tibetben (4598 méter magasban), Cerro de Pasco (4352 méter) s Potosi (4069 méter) a perui hegyekben, végre Ladak nyugati Tibetben (3600). Európában a legmagasabb állandó lakott hely Santa Maria, a Stillerer háson, az Alpokban, csak 2535 méterre emelkedik a tenger színe felé.

* Montezuma legvégső utódja halt meg közelebb Carabacelloban. A régi mexicói fejedelmek ez ivadéka, Baragan asszony, a mexikói köztársaság egyik elnökének neje volt. Nagy kort ért meg s gyermekei nem maradtak.

* A víz bosszúja. A nemrég elhunyt híres orvos, Frerichs egy részeges embernek egyszer azt mondta: „A víz, melyet ön gyűlöl, rettenetesen megfogja magát bosszulni. Ön igen sok bort iszik s ezért vízbetegségben hal el.”

* A vadállatok ára újabb időben rendkívül lecsökkent. Nemrég Hagenbeck árjegyzékében hat láb magas elefánt darabja 4000, tigris 1500, párduez 1000 forint volt, most Wombwell Londonban egész

ben meredek lejtőn sűrűn nőtt erdő állott. Nagy hideg és sűrű esőzés csaknem egyszerre állván be e vidéken, csakhamar az egész erdőt áthatlan jég s hó-meg borította be s mivel aztán is sokat esett, a nagy teher alatt a fák összeroskadtak s a 40 hold területű erdő néhány pillanat alatt eltűnt a föld színéről.

* Ezer darab sakkról szóló művet hagyott hátra dr. Franz Róbert berlini híres sakktéka. E szép szakkönyvtárban volt 1477-ből egy német s 1483-ból egy hollandi mű s többek közt Guavinus Pál egy unikumot képező kézírata. A könyvek különböző nyelvek.

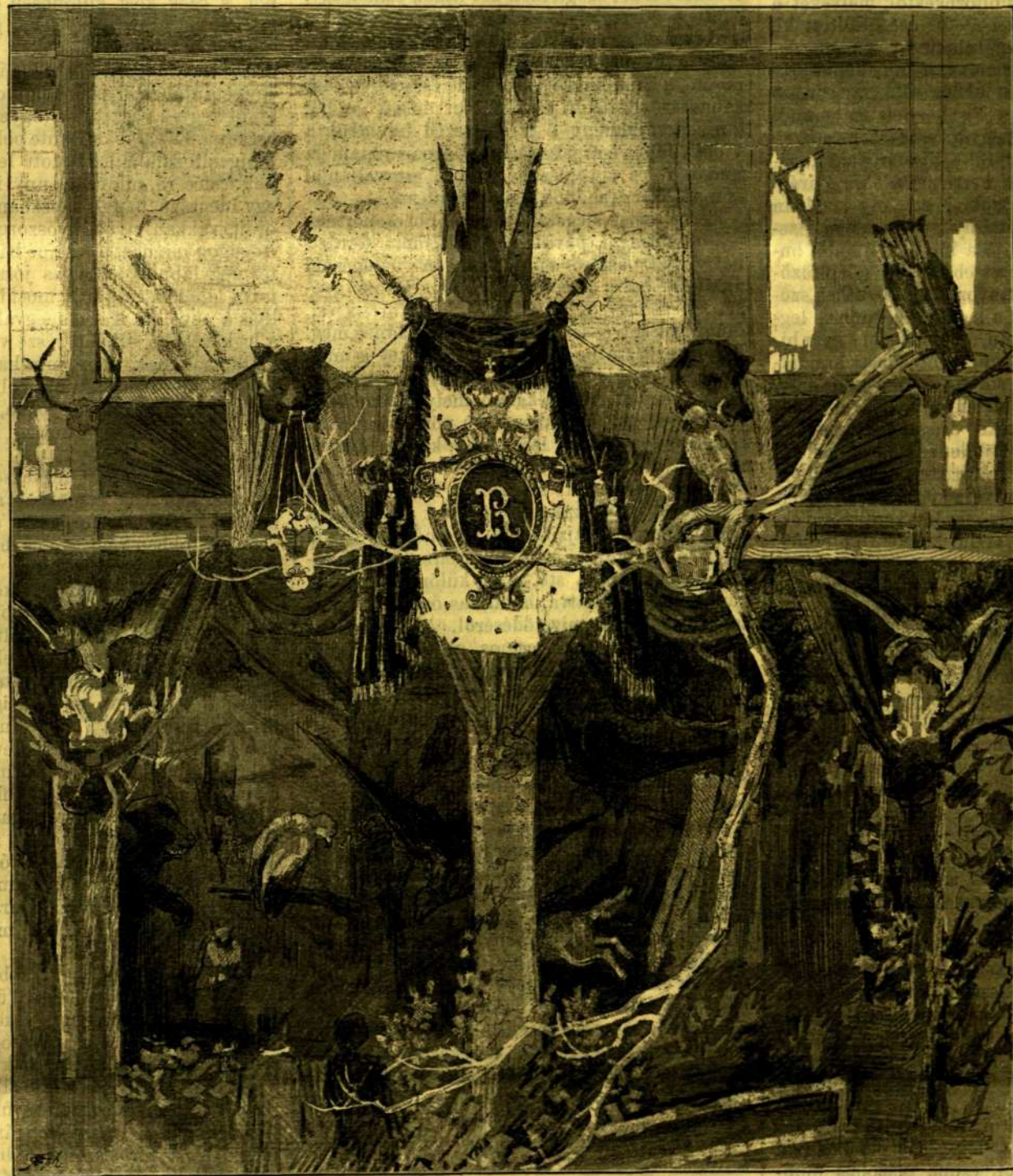
* A biblia revidálását az angol és amerikai theológusok 15 évi hosszas s nagy költséggel járt tanácskozáskor után befejezték. Az új testamentum pár évvel ezelőtt jelent meg, az ő testamentum (angol fordításban) e hóban adatik ki. Az új fordítás egyszerre hat különböző kiadásban bocsátatik piacra.

RUDOLF TRÓNÖRÖKÖS KIÁLLITÁSA.

Az országos kiállításon, a mely — mint a király megnyitó beszédében mondá — „az erre bivatott összes tényezők tevékeny, szakértő és hazafias közreműködésének vívmánya”, nem maradhatott el a kiállító sorából az sem, a ki lelkesülést, buzgalmat keltett a közreműködők valamennyijénél — Rudolf trónörökös; és valóban az erdészeti pavillonnak (melyről a múlt héten áttekintőleg megemlékeztünk) leggazdagabb, s a vadászokra és közönségre egyaránt legvonzóbb részlete az, melyet Rudolf trónörökös állított ki. A királyi családban szinte hagyományos nemes szenvedély a vadászat kedvtelése. Ennek köszönheti királyunk is azt a páratlan szívóssá-

E mellett a testedző élvezettel egybefűzi tudományos hajlamainak kielégítését. Ezt igazolja vadászati zsákmányából összeállított felette érdekes kiállítása is. A trónörökös által elejtett és Hodek által kitömött 40 darab vad között csupán ritkább és különösen ornithologiai szempontból becses darabokat látnak. Az egész gyűjtemény egy emelvényen van festőileg elrendezve. Az emelvényt kívülről gyönyörű bársony draperia koronázza, közül Rudolf trónörökös arannyal díszített monogramja. A monogramtól jobbra és balra ritka két szép rőre vagy halászsas (Haliaetus albicilla) terjeszti ki hatalmas szárnyát, mindkettőt 1878-ban Bélyén lötte. Az emelvényen, mely szikla-csoportozatot és fákot tüntet fel, jobbra két arany vagy havasi

vidékére tett hosszabb vadászati kirándulást. E csoport mellett száraz ágon ül három csuhás keselyű (Vultur cinereus), melyek egyikét a fenséges vadász a Sierra d'Escorial sziklás hegyein kereste fel és ejtette el szintén az előbb említett vadászati kirándulásokor. E csoport felett a sziklán a Magyarországnak is már felelt ritka, Sz. Király mellett elejtett cadmusca szép példánya leselkedik. Balra az egész csoportozatnak legfeltűnőbb darabja, a Görgey mellett 1884-ben november havában a trónörökös egyetlen lövésére leterített hatalmas him medve ágaskodik. Mint az említett adatokból kivüláglik, a kiállítási gyűjteménybe felvett vadakat — a mely csak egy részét képezi a trónörökös vadászati zsákmány gyűjteményébe tartozóknak —

A TRÓNÖRÖKÖS KIÁLLITÁSA. — AZ ERDÉSZETI PAVILLONBAN.

got és rugékonyságot, a melynek fényes tanujelét adta legutóbb a kiállításon is, midőn hat órai körut, szemlélés, érdeklődés, tudakozódás után is megtartá testi-lelki ép elevevését, a mig kísérelő egy a más után fáradtak ki, maradoztak el. A trónörökös ebben is méltó sarja királyi atyjának, semmitől, sem veszélytől, sem az időjárás viszontagságaitól vissza nem rettenő fáradhatlan vadász. Jellemző erre nézve az az eset, a midőn egyik legutóbbi magyarországi vadászata alkalmával a szakadó esőben angol vadászkesernyőt akartak a fenséges főherceg vadászállása mellett felállítani, nehogy tiroi vadász öltönyében, a melyben a térd egészen meztelen marad, a szó teljes értelmében bőrig megázzék, — ez elővigyázatosságot a trónörökös mosolyogva utasítá vissza, azt mondván, hogy külön időjárással is daczolt már. Nem is szeret a mult századbeli francia királyok módja szerint vadaskertben, biztos, fedett helyről vadakat puffogatni, hanem rengetegekben, járatan, sziklákön úzi a vadászat nemes sportját.

sas (Aquila chrysaetos) ül az ágon (lövettett egyetlen reggelén 1876-ban Sz. Királyon.) E felett gyönyörű *ulm-bagoly* (Bubo mascinus) húzódik meg a szikla egyik üregében. A ritka madarat a trónörökös 1884-ben Sinaian ejtette el. E csoporttól balfelé tekintve ritka nagyságu *nőtény farkas* (elejt. 1880-ban Cerevics mellett) húzódik be odjába. Felette négy *császár sas* (Aquila imperialis) csoportja helyezkedik el a sziklatetőn, mind a négy 1878-ban esett zsákmányul és pedig a Cerevicsen, a Fruska-gorán, Nestin és Kowily mellett. Itt áll két ritka *kigyó-sas* (Circaetus gallicus) és két csonttörő vagy *halász sas* is (Pandion haliaetus). Egészen fent a sziklán, a sarokba húzódik meg, a két buhos-ter vagy *törpe sas* (Aquila peurata) Kowily és Hanaka környékéről (1878). Balról a szikla aljában három *barna keselyű* (Gyps fulvus) dulsakodik a dögön. E három, Európában ritka ragadozó madarat Rudolf trónörökös Spanyolországban, Cavadonga környékén ejtette zsákmányul 1879-ben, midőn a Közép-tenger part-

a fenséges vadász Európa más és más vidékén ejtette el; felkereste, felkutatta őket. De nem elégedett meg csupán ezen eredménnyel, nem csupán a sport eredetisége ösztönözte, vezette fáradságos útjain, hanem a tudomány gyarapításának ohaja is. Mindenütt, a hol járt, vadászott, figyelmét és érdeklődését az illető állatok életmódjának, természetének gondos tanulmányozása egyaránt lekötötte és főleg ornithologiai értekezései a tudomány illető szakának gazdag és becses adalékul szolgálnak.

K. IMRE LAJOS.

SÉTA A KIÁLLITÁSON.

Csak egy rövid, futólagos szemlést is ma már valóban impozáns képeket tárja föl a kiállítás igéző pompájáról. Legnagyobb érdek mégis az iparszarnok tündéris látványa nyújtja. Az orgona, mely az egyik bejárat előtt felállitva nagy arányaival mondhatni urálja a tért, lágyan zsongó hangokban szólal meg

időnként, míg a széles üvegmenyeezt önzőnlen ontja be a világosságot. Középen nagy-szerű szökőkút csörgeti s zudítja habjait, melyek fodros tájékokkal törnek meg a kristálytisza vízü medenczében. Ott áll bronzba öntve, környezetéből magasan kiemelkedve Huszár Adolf két nagyszabású mintázata a Deák-szobor egy mellékalkajáról ugyanannak nyugvóoroszlánjáról, Jókai s mások mellészobrai, míg jobbra-balra s mindenfelől üveges szekrények, állványok, vagy egész sátrak csillognak, tündökölnek a kiállított drága ipari remekektől, melyeknek izléses eleganciájáról nekünk magunknak is, kik lépésről-lépésre kísérik figyelemmel itthon a magyar ipar haladását, ily mértékben alig volt fogalmunk. Egész osztályokat foglal el csupán a ruha-ipar kiállítása, hol a magyar diszöltö-nyöktől s a fényes női öltözékektől, melyeket a Monasztéri, Ács és társa stb. czég állított ki, egész a czifra szürökig, tulipános, virágos su-bákig az öltözéknek minden faja képviselve van. Amott magas és nehéz álló vagy függő lámpák, óriási vázák, a Fischer-féle és herendi porcellán- s majolika-gyár csodaszép művei, külön szögletben az apróbb dísz tárgyakra, szivar- és hamutartókra, kerti asztalokra, virág-tartókra, mosdó-eszközökre, stb. oly kiválóan alkalmas zsozoki márvány gyári czikkei, Szepessy igazgató bemutatása mellett a butor-soportozatban izléses ebédlő- és női öltöző-szoba berendezések, aranyozott hinta-székek, sző-fák, pamlagok, tükrök a legkülönbözőbb és leg-szeszélyesebb alakokban, a Thonet-féle gyár hí-res tölgfay-utánzatai, rendkívül izléses kandel-lók, stb. következnek sorban egymásután, úgy, hogy első látásra alig bír az ember számot adni a benyomásairól. Azután drága fehéreműek és himzések, rendkívül fejlettségről tanuszkodó nyerges-készítmények, löszerszámok, cipők, csizmák sorban elhelyezve, a kiállító czég nevei-vel. Bőr-, fa-, zománc-, bronz-készítmények, fényképek, magyaros stílyű korszók, kulacsok, részben már is megvéve, így egy kulacs gróf Tisza Lajos által, részben pedig megvételre várva. Ha azonban az ember meggondolja, hogy némely tárgy értéke a többszörös ezer forintot is meghaladja, önként felsehajt, hogy vajjon ki is lesz az a boldog, a ki elég szegény-nek nem tartja magát arra, hogy ily czikkkel díszesítse lakását és környezetét. A magyar ipar megvan, az kétségtelen, és megvan oly tökély-ben, mely versenyre képesíti a legműveltebb külföldi államokkal, a kérdés csak az, lesz-e a magyar társadalomnak is elegendő anyagi jóléte, hogy ily fejlett fényűzési ipart megfizetni tudjon, s vajjon megtalálja-e ez a derek iparos osztály a közönségben is azokat a szükséges anyagi feltételeket, melyek fáradsalmait meg-jutalmazhatják.

A ki s betolengó néparadat, melyet a járás-keles s a meglepő szokatlanúság kétszeresen fáraszt, pihenni szóródik szét a 3 kros fa-székeken, melyek a kiállításnak az iparsarnok előtti terü-leten vannak fölállítva, míg közvetlen előtte a zenekari pavilonban hangversenyző katonaba-gyönyörködteti füleit, addig is, míg a szem pihen. Azaz dehogyan pihen! A kiállítás külső térsége is elég látni valót nyújt arra, hogy szünetlen szórakozást találjon. Ott emelkedik a Drobnitsch-féle pavillon csupa mázsolási munkából összeállítva, de oly izléses, oly meglepő modorban, hogy méltán felköltethette magának a királynak is figyelmét. Azután a vendéglősök mintaszállodája is kedves látványt szolgáltat, az előtte álló egyenruhás kasszál, míg termie-nek félkörbe futó sorozatában palacsokok van-nak egymás hátra rakva Erdély és Magyaror-szág legüzesebb italaival, közből cukrászattal, hol kissé borsos árban számítanak ugyan, de a királyilag terített asztalnak szemlélete maga is megéri azt a kis ráadás a kréta körül. Egy terjedelmes konyha itt tanulságos nézivalóul kínálkozik minden magyar honleány, kinek a konyha az ő birodalma s ebből megtanulhatja, hogy milyennek kell lenni egy konyha minta-szerű berendezésének. Csak hogy, fájdalom, egy Rothschild konyhájának lehet csak annyi min-denféle konyhaszköz, a mennyi itt csüng fényesre síkárólva köröskörül a falakon. Pecse-nyés tepsik, lábasok, habverők, lapító- és gyuró-deszák, tésztaformák, gyalu, szalonaspékélő, szita és reszelő. Maga a sütőkezdence a szá-kácstudomány minden apparátusával kiállítva a fél ternet foglalja el. Szemben vele a fal körül széles »spájz« húzódik, melynek föltárt belse-

jében mindennemű konyhaszköz látható: zöld-ség, turó, sajt, torma, tojás, saláta, káposzta, hagyma, stb. — természetesen mind utánozva. Szóval minden segédeszköze a finom inyen-cségnek.

Budapest főváros pavillonjáról tettünk már említést, de a gyönyörű miniatűr készítmények, a kerepesi-ut keresztemszete, macadamozott kövezetével, a vízvezeték és faburkolati mutat-ványok, az új kórház, a hevenyragály-betegsé-gek kórháza, az üllői uti lovaskasárnya dom-borlátkepe, az Andrássy-ut fényképi fölvétele, több méter hosszúságban a fal két oldalán, meg-érdemlik még, hogy visszatérjünk rá. Ugyanitt a József- és Erzsébet-árvaházak bemutatása is érdekes; a két szögletben két tiszta, csinos ágy, előtte a növendékek életnagyságu modellje, a szokásos egyenruhában, felöltővel és a nélkül, mely a finomédeknek erős és tartós hazai posztó, a lányoknál egyszerű, de csinos félgáz-sz kanavász. Ebben a pavilonban még a gazdag tanszergyűjtemény s a szomszéd teremben a Vidék János igazgatása alatt álló iparpazarzato-da zománc- és agyagfestési művei, porcellánjai és majolikái is méltók a megtekintésre.

Természetes kiegészítője ez utóbbi csoportnak az oktatásügyi pavillon, a kiállítási terület-nek egyik szélső építménye. A belépésnél mindjárt balra a soproni házi-ipariskola gyé-kény-, szalma- és kosárfonási, lombfűrészelési, műfaragásai és asztalos-munkái ragadnak meg. E népgazdasági oly fontos intézet a mult székesfehérvári kiállításon nem vett részt s így ez az első nagybbszerű alkalom, melyen bemutatja tevékenységét. Következnek a női kézimunkák csoportjai, point de lace, arab, kínai himzés-minták, divánpárnák, kályha-ellenzők, ingek, gallérok, harisnyák, női ruhák, részben eladás tárgyai. A pesti izraelita nőegylet árvaháza, a tanítóképzők, rajziskolák, siketnők, vakok intézete, a földrajzi és földtani társulat, a tudománys akadémiája stb. mind külön csoportban vannak itt bemutatva, hatalmas összeképet mu-tatva hazánk köznevelődéséről. A józsefvárosi bölcsőde intézetének csinos gipsz-átmetszetét mutatja be, az izraelita nőegylet árvaháza pedig részletes fényképeket. A váci siketnők a többiek közt kitűnő nyergesmunkákat, a helybeli vakok pedig kosárfonásokat s más kézi munká-kat mutatnak be. Ebben a pavilonban látjuk Széchenyi Lajos gróf nagybecsű oreografiai föl-vételét is a Duna jobbparti környékéről.

Kiseb méretei dacára is csinos épület a Duna-gőzhajózási társaság pavillonja, közel az iparsarnokhoz. Propellerek, kisebb, nagyobb gőzcsők és remorqueur-ök, mint a Theseus, az Ariadne, a Szabács stb. üvegskrényben elhe-lyezett miniatűr készítményein kívül különö-sen figyelmet érdemlő kiállítási tárgya ez osz-tálynak az ó-budai hajógyár közlekedési hidja, emelő szerkezettel, melynek kőmíves-munkája Gregersen, vasszerkezete a hernalsi Milde-czég, emelő szerkezete Freissler, deszkázata és cszölöp-burkolata a Rütgers műve. Messziről lekötő a tekintetet a pécsi közszénbányák kiállítása is, hatalmas, kokszból épült fekete gulájával. Has-onló gulát, csak hogy sőbből, a pénzügyminisz-terium kiállításának bejáratá előtt is találunk, gyönyörű kocszásokból összeállítva, a márama-rosi sóbányák termékei, míg talapatuk egy akna bejáratát mutatja s tetején keresztbe fek-tetett két sóvágó emelkedik, épen feléjük sze-gyezve a szomszéd Törley-féle pavillon nagy Talismán-peszgőz palacsokból álló ágyu-üte-gei. Több ilyen piramist láthatni még a vasu-tak kiállításának bejáratánál, az aninai és szla-tinai aknák termékeiből állítva fel s a rima-murány-salgótarjánai pavilonban, hol egy tár-szeker már ép az akna bejáratánál tűnik fel, ráakasztva a bányász-mécs, míg a földszínen vasuti vonat sikamlik le a lejtőn, s a kötlő-sodronyon felakasztott, ugynevezett kutyák vil-lámgyorsan közlekednek egyre-másra s rakod-nak be és ki szünet nélkül.

A megnyitott időleges kiállítások sorában nezzük először is a virágkiállítást, mely az idő-leges kiállítási pavilonban kívül még több mellékhelyiségben, így az Oetl-féle vaspavil-onban, a Frommer-pavilonban stb. tartja székhelyét. A bejáratnál szemben már Dengler budapesti virágkereskedő gyönyörű piros, em-berfűl-alaku antheriumai villognak elő a sötét-

zöld angol pázsítágyból. Pompás dracenák, su-gárnövésű cecások, piros és fehér azaleák gyö-nyörködtetnek mindenütt a paradicsomi scta alatt, melyet e kiállításban tesz a néző. Seyder-helm egy kinyíló hűsítő tojást állított ki csupa kék jácintból, egy szivalaku csokrot császár-szakállokból, továbbá egész kosáralakut minden-féle gyönyörű változatokból. A pozsonyi Nir-sch-czég szép ibolyái is említést érdemelnek, szintugy a Szelnár csodaszép dasyliumjai, s szeszélyes faj, fűrészalaku hosszú, s végén bor-zas leveleivel. Mühle Temesvárról egész nap-nyóket mutatott be, kívül csupa gyöngyvirágból, finom nefejeles-betétekkel, szalag gyanánt egy rózsacsokorral, belül pedig azaleákból, míg a fogantyú fehér selyem készítmény. De tükrök, legyezők, vízmedencék is vannak csupa virág-ból, s ezek közt különösen érdekes az utóbbi, tetején két füzért tartó fehér galambbal.

De minő zivaj és pokoli láma zug fel, a mint kilépünk a kertészeti kiállításból! Mintha egy scta után, melyet a mennyországban engedett tenni kegyes végzetünk, egyenesen a kárhozott fogadna. És valóban Dante poklának nincs annyi hangváltzata a kárhozott lelkek szenvedési-nek fedésére, mint a mennyi itt kavarodik elénk egy fedésű hang-khaosban. Itt szököl, ugat, ordít, vakkan, nyög, nyoszörg, visít, kukorékol és gágog mindaz, a mi Noé bárkájában a terem-tés négylábu és szárnyas jószágából összezu-szolyva lehetett, csakhogynem most baromfi- és ebkiállít-sa neve. Az igazat megvallva, az ebkiállít-sa a legkevésbé sikerült része volt eddig országos kiállításunknak, nem mintha szép és érdekes példányokat nem láttunk volna, hanem a kiál-lítók csekély számánál fogva, mely épen nem áll arányban Magyarország kynologiai jó hi-rével.

A kiállítási terület legvégső, legdisztelenebb épületei foglalják magokban a baromfi- és ebkiállítást. Ott kuczogának a szegény párák egész testökből remegve s bizalmatlan tekin-tettel méregetve a bámsz népet, mely ka-talogussal kezében járja be ketrezeit. A leg-apróbb ölebecek a legjobban csattogtatják éles fogaikat vaczkokban, tiltakozva az önké-nyes eljárás ellen, melyhez elkényeztetett élet-módjuk mellett épen nem voltak szokva. Néhány éltebb komondor, egy pár igazi, hamisítatlan új-fundlandi kutya (100 forint), flegmaticusab-ban veszik a dolgot s végigheverésze almukon délutáni almuknak adják át magokat, hátat for-dítva a közönségnek. Méltó figyelmet kellettek Karsay (Karpeles) Albert agarai, pompás race-ebek, egészen véve azonban az ebkiállítás nem is lett volna tán megvártható, ha gróf Migazsy Vilmos részt nem vesz benne gazdag állomá-nyával, ki aranyos maróthi uradalmában ép oly jeles kynolognak bizonyult, mint haltenyésző-nek és mezőgazdának.

Több élenséget nyújt a baromfi-kiállítás a szomszéd-pavilonban, hol különösen Gündöcs Benedek gazdasága mintaszéri. Gyönyörűen hizott pészmarucák nyújtogatják nyakukat, tyukok, kacsák tollszokkban és galambok csó-koldóznak az egymás mellé állított kalitkákban. Szépek a hollandi fekete tyúk, borsas fehér fejsőrényűkkel, mely mokány módra csüng nyakokra, a piros szemű és barna kapuchonos galambok, melyek Klottl főherczegnőnek is annyira megtetszettek, hogy azonnal vásárolt belőlök. Gündöcs Benedek nagyszerű Crève-Coeurje (fekete tyúk), titokzatos tűzben a régi mekkel, az a mystikus állat, a melyről a régi hagyományok oly baljós értelemben szólnak. Annál vonzóbbak azonban kakasai, melyeknek husa a legjobb fűszerezéssel vetekezik, míg ru-góra járó tojászállító szekrénye a tojások törő-dését van hivatva megoldani. A magyar ba-romfi-tenyésztők és hizlalók szövetségének taksonyi hizlalójából is látnak itt példányokat, melyeknél a hizlalás nem annyira a zsírlakodá-sra, mint a husnak porhanyóvá, izletessé és tápdussá tételére irányul. Tyukjai, kappanai, kacsái, libái, pulykái, gyöngytyukjai a Dobos-féle vendéglőnek is speciális czikkei. Gécy Ferencz duna-utcai üzletének baromfiái a ki-tűnő koppasztás által válnak ki s Zöld Marci-nak, Csicsónának, Bogár Imrénnek stb. öltözte-tett koppasztott szárnyasai elmes és mulatságos látványt is nyújtanak.

Hiába konditják el a Ganz-féle kiállítási pa-villon szomszédságában felakasztott harangok

a hat órát, hiába szőlítják fel az udvarias terem-örök a közönséget kétszer is a távozásra, még mindig visszaverődnek egyes bámszokdó cso-portok, be nem tudva telni a látvánnyal s utá-nok még mindig törő magát befelé egy-két ujon-jött. Mert a kiállítási pénztáraknál még hat órákor is árusítanak el jegyet s miután a kiadott jegy másnap nem használható, mindenkinek érdekeben áll pengéért, habár az utolsó pillan-tokban is, megkaparítani egy kis élvezetet. Így aztán az erdészeti pavillon, a Ganz-féle pavillon, Albrecht főherczég bélijei, magyar-óvári uradalmi pavillonja, stb. még jóval hat után is telve van oszlani nem akaró közönség-gel. Amott mindenki siet látni a miniatűr kis fauszató-mintákat, tutajos tótok csinos bá-bocskáival, a trónörökös által kiállított gyö-nyörű vadászati gyűjteményt, a sajátkezűleg Görgény-Szent-Imrén s másutt lött vadak s ragadozó szárnyasok kitűnő példányai, barlang-szerű szikladobban elhelyezve, a ha-talmak saskeselyüket, kínai fanemeket, tapló-sipkákat s ugyanolyan divatos női kalapo-kat, melyek Stefánia-trónörökösnek is ki-válón megtetszettek, mindannyi tárgy két emeleten elhelyezve, a folyosókon és bejárat-akon hatalmas szarvas-agancsokkal; — emitt pedig részint a bálmutatók vasműveket, henge-reket és elektro-tehnikai készülékeket, köztük vagonkerekekkel, melyek huszonhat évig áll-tak már szolgálatban a fűradalom és elnyűtsé-g legkisebb jele nélkül, ráirva a kilométerek száma, melyeket hosszú pályája alatt megtett, részint Albrecht főherczég kiállításának 1680-ból eredő óriási tölgfaytörzset, a tökély légma-gasabb fokán álló gazdasági eszközöket, talaj- és tőzeg-mutatóványait, szép nádas-részletét, ingo-vány-terményeivel s a közepére állított hata-mas szarvas-ünnel. A kijáratnál is megragadja a figyelmet egy hatalmas fatörzs, köztük egy egyenesre állítva, széles vaspántokkal kö-rülfogva s egész belseje kivájva, szoba-alakban, közepén asztallal, köröskörül kergébe faragott ülőhelyekkel, úgy, hogy egy kisebb rendű család is szinte-szinte elakhatnék benne.

Öt-hat helyen szól egyszerre a zene, hegedűk vidám enygelésével s trombiták és bombardo-nok harsány recsenésével. S az áldott jó sza-bad természetnek olyan szerencsés akusztikája van, hogy egyik zenekar sem zavarja nagyon a másiknak a működését. Nagy kiállítási bizottsá-gok itt is, ott is, még mindig, és már napok óta banketteznek s kifogyhatatlanul járják a pohár-köszöntők. Szép, szép dolog a dicsőség, de annyi pohárköszöntő, a mennyi már eddig is Zichy Jenő gr. és Matlekovics nyakába zu-lut, s ezután még jobban fog zúdulni, mégis csak gondolkodóba ejti az embert, hogy dehogyan cserélnek velők a világ sűrű kincseiről is.

Az erdészeti, a horvát, s néhány más pavil-lon erkélyeiről kellemes kilátás nyílik a kiállítási területre is. A körút mentén pedig, mely a keleti kávéháztól s a Littke-féle pészgőz pavil-lontól hosszú ivetben szeli a gazdasági sar-nokot, a központi tejcsarnok külön kiállítását s a szegedi halászszerdán keresztül a székei házat, a Dobos-féle vendéglőt és nemzetközi gépcarnokot, egészen a keleti pavillonig, itt-ott zöldre festett kerti lugasok, csinos kalitkaszéri köröndök kínálkoznak ülőhelyül a kifáradt látó-gatók számára, csinos kis asztallal s néhány székekkel. Egy könnyű gyökér-karszék, kecses idomokkal, csupán összeragasztva, különösen felhívja az érdeklődést. Frissítő italokkal szol-gáló, továbbá dohány- és szivarpavillonok is mindenfelől bőven találhatók a közönség ké-nyelmére, s az iparsarnok fölrágyó arany-koronája este a legtekerényesebb s legfére-sőbb labirinthból is kivezeti az elbódorgott ideg-ent a főbejáratához, hol reggeltől estig a különböző társaságoknak és magánfogatok-nak egész tengere hullámszik és kóvályog a Stefánia-ut mentén, élénk és szórakoztató lát-ványt nyújtva egyfelől, de az óriási tolongás-ban a szembetűnőnek is hallás színterűl kinal-kozván, a mit eléggé igazolnak a s ponton felfüggesztett magyar, német és francia nyelvű figyelmeztető táblák: »Ovakodjnak a szembet-szöktől!« »Gare aux voleurs!« stb.

A kiállításnak madártávtati látképe, melyet e czikkkel kapcsolatban vesz az olvasó, bár távol-ról sem tartalmazza az összes pavilonokat, mindamellét hasznos tájékozló szolgálhat a kiállítási területnek még idegeneknek.

AZ ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁSRÓL.

A műcsarnok. A kiállítási műcsarnoka e hó 3-ikán reggel nyílt meg. A szobronok és festmények kívül itt vannak elhelyezve a részézeti tárgyak is (még azonban nincsenek rendezve), és az építészeti ter-vrajzok. A képzőművészeti tárgyaknak tehát osztozni kellett tér dolgában más tárgyakkal. Számra nézve a képzőművészeti kiállítás sem nagy, összesen 210-re megy a szobrok, festmények, fametszetek, rézkarcok száma; de erőteljes művekben nincs fogyatkozás, s a műtárlat igen jó hatású. A szoborművek csoportja a legzadagabb.

A hazai szobrászat ily tekintélyesen (negyvenöt szobormű) még egyszer sem lépett föl. Bácsban ki-tűnő hírnévként örvendő hazánkiai Tilgner Viktor 14 szoborművet küldött: mellképeket, a bécsi új burg-színháznak készített szoborműveket miniatúráit, továbbá az aletsühi kápolna számára készült Koburg Agost herczeg (Klottl főherczegnő édes atyja) szobrát. Zala György, Strobl szintén számos szoborművel vannak képviselve, továbbá Huszár Adolf, a veterán Engel József, Kiss György, Seferik, Lordnyi stb. A festmények közt bizonyára kiváló érdeklő fogja nézni mindenki Munkácsy három képét; egyik a »Kálvária« nagy festményéről a kereszt alatti csoportozat; másik egy régebbi művének, »A falu hőse-nek« kisebb alakban készült másolata, s végül egy nagy tájkép, Zichy Mihálytól egyik költő tárgy is legkisebb műve van kiállítva, a »Hulló csilla-gok.« Lotz Károly kis vázlatban elkészítette az opera-ház plafonját ékítő nagy művét, az »Olympust.« Thán Mór szintén az operaszínház freskóhoz rajzolt kartonjait állította ki, s ezenkívül egy nagyobb képét: »Pázmány Péter tollba mondja műveit.« Sedeky Bertalanról »Zrínyi Szigetvárt« a művész java erejével festett szép nagy kép. Paczka Fe-rencz »Enese álma« és a »Tékozló fin« régebbi képei, Temple János »Pázmány Péter bibornok az egyetem alapításáról szóló okiratot aláírja«, Greguss Imre »(1848-iki ünnepzések)«, Vágó Pál »A magya-rok Kiew alatt«, Margity Tihamér »(Dido fáj-dalma Aeneas távozásán)« gondoskodtak, hogy a történeti festészet tartalmában legyen képviselve. Az életképek közt Fosztay Árpád festménye »Szerencsét-lenség a bányában« és Aggházy Gyulától »A Mosó-nők« hamar feltűnnek, amaz mely drámaisággal, ez pedig vídamsággal. A tájképek közt ott vannak a genre legkitűnőbb műveit, Ligeti, Mészoly, Spányi, Telepy, veteránok, fiatalok; az arczképek közt pedig Angeli, Benczur Gyula (a két Tisza, a miniszterelnök és a gróf), Vastagh női arczképei, s a nálunk ke-vebbe ismert Horvitz Lipót kifejező arczképei.

Az időszaki kiállítások. A kiállítás területén külön nagy csarnok van az időszaki kiállítások szá-mára, melyben folyton változó kiállítások lesznek. E csarnok e hó 4-én a virágkiállítással nyílt meg, melyben üvegházi és tavaszi növények, virágok s a kertészet első termékei foglalnak helyet. A pálmák és délszaki növények sötétzöld csoportjait pompás virágok veszik körül. Többnyire dísznövényekből állt az egész kiállítás, de a hasznos házi termékekből ott volt a spárga, uborka, retek, saláta, korai bur-gonya, stb. Másnap külön-külön helyiségekben nyílt meg a baromfi-kiállítás és a nemzetközi eb-kiállít-sa. Lármásabb két csarnokot alig lehet már kép-zelni. A baromfi-kiállításban 114 kiállító vett részt, köztük 43 külföldi. Negyzseresen körülült ketrecek-ben voltak elhelyezve a galambok, tyukok, kacsák, ludak, pulykák, gyöngytyukok, fűszárak s tengeri nyulak. Grubicz Gyula rendezésége alatt létesült a gazdag kiállítás, mely a házi szárnyasokról oly válto-zatos és tanulságos szemlét nyújt. A kiállítás e hó 10-éig tart, s a jutalom két dísz-oklevél, egy 300 frankos ezüstérel, bronzérel és 20—200 frankig menő pénzbeli díjak. — Az ebkiállításon 115 eb volt bemutatva, a nagy komondoroktól kezdve a kis öl-ebig, a büszke new-foundlanditól a juhászkutyáig. Mindnyáján ketrecekbe voltak szorítva, némelyik meg is lénczolta. Nem is mindenik túrta sorsát nyugod-tan. Ugatás, vonítás állandó zaja volt a kiállításnak. A vadászebek egész példányait a sport-világ férfiai nagy érdeklődéssel szemléltek.

A kiállítás látogatottsága. Az első három napon egy frtos belépti díjak voltak, magára a megnyitási szertartás idejére 5 frtos jeggyel lehetett bejutni. Az 50 kros belépti jegyek árulása a negyedik napon, e hó 5-én kezdődött, zivatáros és esős idővel. A bér-letjegyekből eddigleg 80,000 frtot vettek be. A látó-gatók száma a megnyitási napján megközelítette a 25,000-et s a második napon is túlhaladta a 10 ezret. A kiállítási napi pénztáraknál a bevétel a megnyitási napján 2700 frt s a második napon 4900 frt volt. A jegyváltás a napi pénztáraknál általában csekély mérvű, mivel a fővárosi közönség tekintélyes része bérletjegyet váltott s napi jegyeit is inkább a tözs-

dékben s kereskedésekben váltja, a vidékiek pedig a vasuti kedvezményjegyekkel együtt váltják meg be-lépő jegyeiket is. — E hó 6-án délután az idő is nagyon kedvezett a látogatásra, s a kora délutáni óráktól késő estig özönlött a közönség. Egyes csar-nokokban nagy tolongás támadt, főkép a virágkiáll-tási, ebkiállítási és baromfi-kiállítási csarnokokban, mert e kiállítások csak néhány napig tartván, min-denki először is ezeket akarta megtekinteni. Itt a közönség meg sem állapodhatott, mindössze kórsejtét tette. A nagy iparsarnok és a házipar csarnoka (itt vannak az egyes vidékekről való népviseleti alakok a parasztszobákkal) egyébiránt azok a pontok, melye-ken a látogatók mindig tömegesen vonulnak keresz-tül. A csarnokokat 6 órákor zárják be, s akkor a kiállítás sétányai, kioszkjai, fogadói nyújtanak ren-dkívül eleven képet. Az est beálltával folynak a villamos lámpák. Kellemesebb helyet alig lehet kép-zelni esti időzésre, mint a kiállítás területét.

Milán szerb király, mint Belgrádból jelentik, mikor a nyáron fűrdő utazik keresztül Magyar-országban, egy pár napot kíván Budapesten tölteni, hogy a kiállítást megtekinthesse. A szerb kormány Rajovics minisztert ugyanily célból Budapestre fogja küldeni.

A kiállítás épületei nagy próbának voltak kitéve az e hó 5-iki zivatar és záporosodás alatt, s még ideje korán megmutatta, hogy hol kell intézkedni. Az eső kisebb-nagyobb mértékben behatolt a kiállítás épületei nagy részébe. Az iparsarnokban a palafedél min-denütt ellentállt, ellenben a bádógtető néhány helyen átengedte a vizet, de csak kevés tárgy — és az is jelentéktelen mérvben — sérült meg. Legna-gyobb kárt azonban az eső a tanszerek kiállításában tett, hol számos kiállítási tárgyat ujjal kell fölese-relni. Ép oly erősen hatolt be a víz a keleti pavil-lonba, itt azonban szerencsére csak kevés tárgyban esett kár. A csatornázásban és vízvezetékben is vet-tek észre hiányt. Mindezek kiigazítását azonnal megkezdték.

Postagalambok. E hó 7-ikén délelőtt 11 órákor az iparsarnok előtt postagalambokkal próbaverenyt tartottak. Ugyanis a bécsi osztrák-magyar baromfi-tenyésztő egyesület részéről előtte való napon a vas-uton hozott 19 galambot szabadon bocsátattak. A morva határról származó postagalamboknak fark-tollaik alá kis levélkéket tettek. A galambok, melyek lassan emelkedtek fölébe és az iparsarnok előtt többször körben körülrepültek, egyszerre hirtelen, mintegy parancssóra egytítesen északi irányban utra keltek. Morva-Schönbergből 3 óra és 40 per-czok feladott sürgöny érkezett, mely a galambok ha-zárkeztét jelenté. Vasárnap délelőtt 9 órákor az iparsarnok előtt nagy postagalamb-verseny lesz.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A Budapesti Szelem május kötetének gazdag közleményeit egy eredeti regény kezdő része nyitja meg. »Ne hallja hírét az anyjának«, ez a regény címe, szerzője pedig Pálffy Albert, e régi jó írónk, ki az utóbbi években oly nagy kedvvel és kiváló sír-kkel művelti ismét szépirodalmunkat. Ezt követi Medvezky Frigyes tanulmányából »Társadalmi el-méletek az ó-korban«, a második rész. Keleti Károly tanulmányát közele a Balkán félsziget német orszá-gainak és tartományainak közgazdasági viszonyairól, köztérték adatokat adván s szomszédos tartomá-nyokról, melyek közgazdaságilag és kereskedelmileg annyira érdekelnek bennünket. A tanulmány mutat-vány szerzőnek egy nagyobb művéből, melyet az országos kiállítás bizottságának megbízásából szer-kesztett. Lőrincz Béla czikke »Franciaország és Tunisz«, a politika egyik eseményét, a Francia-ország és Tunisz közti viszonyt tárgyalja és ismerteti. Simonyi Zsigmond »Az idegen szók irodalma« cím alatt azon írókat és műveket sorolja föl, kik a magyar nyelvben levő idegen szók eredetét kutatták s össze-hasonlították. Költemény kettő van a kötetben: »A blenheimi csata«, Southey Robert után angolból fordította Perényi István, és »A küszöbön«, köl-temény gr. Zichy Gézáról. Kovács Gyula »A találmá-nyok védelme Németországon« cím alatt Kloster-mann hasonló című könyvéről nyújt ismertetést; b. Boszner Ervin bírálja Timon Ákos művét a pár-bérről. Könyvismertetések vannak még Réthy László-nak a magyar stílyről írt művéről; Gyarmathy Zsi-gáné »A regényes feleség« regényéről, Révész Sámuel vasuti szótáráról, Péch Antalnak a magyarországi bányaművelésről írt művéről, stb. A Budapesti Szelem előfizetési ára félre 6 frt, egész évre 12 frt.

Száz politikai és történelmi levél Horváto-rszágról, írta Pesty Frigyes. Megjelent az akadémiai könyvkereskedésben. (Knoll K. és társa) s ára 3 frt.

Pesty Frigyes évek óta, mióta a horvát-kérdés napi renden áll, a hírlapokban és folyóiratokban, mindig hozzá szól a kérdések részleteinek történeti oldalához, és sok érdeme van azok megvilágításában, a köznyelven éber tartásában. Ezeket a tanulmányokat, ezeket tette közé Pesty most egy 419 oldalra terjedő kötetben. A történeti alap ságával állítja össze az adatokat, melyek a horvát közjogra, a horvátországi politikai életre, Fiuméra vonatkoznak és erős magyar szemlelmet követel érlelyes politikát a horvát túlkapásokkal szemben; apellál a magyar nemzet hazafiságára s felszólal a köznyelv ellen, mely ellenségeink legjobb szövetségese s a mi haladásunk és állami megerősödésünk legnagyobb ellensége. E köznyelvből akarja a közvéleményt fölrázni s azért művét a magyar nemzetnek ajánlja, melynek figyelmére érdemes is.

Dürer Albert élete és művészete. Divald Károly, a «Képzőművészeti remek» kiadja, új és díszes vállalatot indított meg, melynek célja az, hogy a németek nagy művészeinek, a magyar származású Dürer Albertnek legremekesebb alkotásait összeválogatva, (a fametszeteket, rézkarcokat és metszeteket, melyek muzeumok, vagy egyes szerencsés gyűjtők kincseit képezik), teljes hű másolatban adják a nagy közönség kezébe. Hazánkban is számos rajza van a XVI-ik század nagy mesterének az ország képtár metszet-gyűjteményében, Esztergomban, stb. Ugy a metszetekhez és képekhez való szöveget, valamint Dürer életrajzát dr. Szendrei János írja, ki a «Képzőművészeti remek»-nek műlapjait is gondos magyarázattal látta el. Az első füzet a napokban hagyta el a sajtót, el külön műlappal, s művészi kivitele (fényképponyomat) dícséretére válik Divald műintézetének. Még a metszvények egyes színei is vissza vannak adva, úgy hogy családiaság az eredeti más minden darab. Az egyes képek külön kartonpapírra illesztve. Az első füzet a bevezetést közli, mely Dürer művészi egyéniségéről általában szól. A vállalat méltán számíthat a mivel közönség érdeklődésére. Az egész vállalat nagy negyedrét alaku 20 füzetből fog állni, minden füzetben öt műlappal, (egyen két rajz is) összesen mintegy 120 metszet lesz. Minden hóban egy füzet jelenik meg, s ára 1 forint 50 kr. Megrendelhető Grill Károly könyvkereskedésében, vagy Divaldnál Eperjesen. A műszerető közönség figyelmébe ajánljuk.

Amerikában, elbeszélések és rajzok, írta Kompolthy Tivadar, megjelent Veszprémben. A szerző mint tengerész nagy utazásokat tett, s a kötetben ekkori benyomásait, tapasztalatait írja le elég közvetlenséggel és elevenen. A kötetben levő hat rajz és elbeszélés címei: «Greenhorn», «Tengerészek városa», «Három világrészben», «Hogy lettem a Chicago hajó hadnagyává», «A vitorlasárlány», «Az emberevők szigetein». Ez utóbbiban a szerző ugyanazon adatokat használta fel a londoni tengerészeti hivatal irataiból, mint Jules Verne «A Bounty lázadó» című ismert regényhez. Kompolthy megjegyzi, hogy az ő elbeszélése egy évvel előbb jelent meg, mint Verne regénye. A kötet ára 1 ft, s a «Veszprémi független hírlap» szerkesztőségében rendelhető meg.

Györfi Vilmos irodalmi hagyatékát sajtó alá fogják rendezni. Ez ügyben az ő jó barátai közül, Almási Tihomér, Bereczik Árpád és Dalmady Győzőből álló bizottság működik, mely a művek összeállítására nézve máris tett intézkedéseket. Több kiadattal kisebb módosítás és eredeti költemény is fogja érdekesíteni a gyűjteményt.

Folyóiratok. Az «Archaeologiai Értesítő», a tud. akadémia archaeologiai bizottságának és az országos régészeti társulatnak közlönyéből, melyet Hampel József igen figyelmesen szerkeszt, az áprilisi kötet változatos közleményekkel és sok rajzzal ellátva hagyta el a sajtót. Egyik érdekesebb része Budavár 1686-iki ostromának az 1687-iki évből származó falfaragvány után készült mása, mely Némethy Lajos cikkét egészíti ki. A legújabb régészeti leletekről, ásatásokról bő közleményeket és rajzokat nyújt a füzet, mely a régészeti mozgalmaknak most is hű képét adja. — A «Századok», a történelmi társulat közlönyének utolsó füzetében a nagyobb közlemények: «A pápa közvetítése Báthory István és az orosz cázar közt», Szádeczky Lajosról; «A Székely Murányban» befeszített rész Acádys Ignácztól; «Az 1837–38-iki pozsonyi országgyűlés történetéhez», Demko Kálmántól; stb. — A «Nemzetgazdasági Szemle» (szerkeszti György Endre) új füzetéből főleglünk: «Keleti keres-

kedelmünk és egy magyar kereskedési muzeum», írta Strausz Adolf; «Mezőgazdasági válság», Pólya Jakabtól; «A posta-takarékpénztárak», Mándy Lajostól; stb.

Dobos János egyházi művei. Dobos László ref. lelkész, mint Dobos János műveinek kiadója, értesíti ref. lelkésztársait, hogy nagyérdemű atyjának egyházi műveiből a nyomtatást megkezdheti, habár az eddig történt előfizetések még korán sem fedezik a költségeket. Fölkéri tehát mindazokat, kik e műveket bírní óhajják, hogy június közepéig értesítsék; az előfizetési pénzek utóbb is beküldhetők, s akkor a kötetek utánvétellel küldetnek a megrendelőnek.

Az operaszínházban az országos kiállítás megnyitásának estéjén egy olasz operát «Giocondá»-t játszották. Turolla Emma k. a közreműködésével. Az előadás elején megérkezett az egész udvar. Először Klotild főhercegnő jelent meg páholyában leányával. Margit és Mária Dorottya főhercegnőkkel, néhány perccel később az inkognito páholyba érkezett a király. vele Károly Lajos és Lajos Viktor főhercegek. Nem sokkal megjött a nagy páholyba a trónörökös és Stefánia főhercegnő. Károly Lajos és Lajos Viktor főhercegek erre átmentek az udvari páholyba, a hova már ekkorára megérkeztek Izabella főhercegnő és Ottó főherceg. A király láthatólag jól mulatott a harmadik folvonás közepéig, a mikor eltávozott az operaház előtt összegyűlt nagy közönség zajos éljenzése között. A harmadik folvonás után eltávozott a trónörökös-pár, valamint a többi főhercegek és főhercegnők is.

A népszínházban a műsort már hetek óta az «Ördög pirulái» foglalták le. A látványosságot most rövid időre pihentetik, s a játékrand ismét változatos lesz. E hó 15-én pedig olasz operai előadások kezdődnek, a «Tell Vilmos» operával. Az olasz előadások fő hősei: Lucca Paulina asszony és Mierzwinsky tenorista.

A gyapju-utcai német színházban a magyar előadásokat e hó elején kezdte meg Felek Miklós budai színtársulata. Beköszöntött Szilágyi és Balázs Sándor «A strike» népszínművet választotta, melyet évek előtt a németi színházban igen szerettek a közönség, kivált Blaháné és Felek közreműködésével. Az első est fényesebb volt, mint remélték. Az udvari páholyok e színházban mindig csokott ajtajai is fönyitáltak az előadásra, s megjelent a trónörökös-pár, Lajos Viktor főherceggel. Előle senki híre sem volt a fejedelmi vendégek látogatásának; csak az első felvonás alatt érkezett a színházhoz egy udvari furir, s megkérdezte, hogy a trónörökös-pár számára van-e udvari páholy. A fenségek a második felvonás kezdetén érkeztek, s látható érdeklődéssel nézték végig két felvonást, s mikor Blaháné énekelt, a trónörökös-pár kezdte meg a tapsot. Blaháné egyik legkitűnőbb szerepét kapta vissza az örvény korcsmarósnak; Felek pedig a korhely Lajosban mutatott be jeles alakítást. Makó (a szociálista Anselm), Kiss Mihály, Balog Etel szintén megtalálták az elismerést.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia e hó 4-iki ülésén Abel Jenő tanár tartotta székgőglő értekezését. Megköszönvén levelező taggá történt választását, Isota Nogarolláról érkezett, a XV-ik század legkiválóbb női humanistájáról, kinek összes műveit gr. Apponyi Sándor és Abel most rendezik sajtó alá.

Isota Nogarolla (1418–1466) jeles theologus és humanista nő. Ő az egyedüli írónő a humanista korban, kinek határozott írói egyéniségről lehet szó. Sokáig élénk levelezésben állt korának jelesebb humanistáival, főpapjaival; a tartalom kevéssé érdekes, de a ragyogó stílus nagy feltűnést keltett és az írók versben és prózában magasztalták. At is látta ily irodalmi munkásságának meddőségét s inkább komolyabb theologiai tanulmányokra adta magát, s erre vonatkozó irataiban hagyott emléket magának. Az irodalomtörténetek a kezdő renaissance figyelemreméltó alakjai közé sorozták Isota Nogarollát, kinek életét és munkáit Abel bőven ismertette. — Brassai Sámuel veterán tudosunk értekezése következett ezután «A mondat dualizmusáról», melyet Szinyei József olvasott föl. Brassai szerint Hungáriára és Ausztriára nem illik méltóbban a dualizmus ezime, mint arra a tanra, hogy a mondat két egyenlő alkatrészből, alanyból és állítványból van összefűzve. A mondatban nincs dualizmus — ezt hirdette eddig Brassai, de most ő is védi a dualizmust, vagyis azt, hogy a mondat két alkatrészből áll.

A földtani társulat legutóbbi ülésén három alpitót jelentettek be: a pohorelli vasygrát 100, Besztercebánya városát 100 és gr. Csáky Lászlót 200 frttal. A legközelebbi ülés szeptember közepén lesz, a bányászati és kohászati kongresszus alkalmából.

Néprajzi és háziipar-muzeum. Egy ily muzeum kérdése az ország kiállítás alkalmából ismét előtérbe lépett, s a kiállítási bizottság kebelében szűkebb bizottság alakult, mely egy régebben kidolgozott terv szerint a muzeum szervezését meg fogja kezdeni. A terv szerint a muzeum három főcsoportra oszlik. Az első a szorosan vett néprajzi csoport, mely a hazai népviseleteket, a házi berendezéseket, házi számszámokat és a háztartás körébe vágó cikkeket csoportosítván vidékenként, felosztva szobafülkékre; a második csoport a háziipari cikkeket állandó kiállításra volna, melyben a házilag előállított iparcikkek, különösen az agyapipar, szövőipar és faipar, továbbá a fafestés lennének bemutatva azon eszközök és számszámok gyűjteményeivel együtt, melyek az iparcikkek előállításánál használtak. E csoporttal kapcsolatban említi a tervezet a háziipari régiségek muzeumát. A harmadik csoportot a háziipari árucarnak képezne, mely piacot teremtené a háziipart üző szegényebb néposztály készítményeinek és a közönséggel szemben az árak megrendelését és elárúsítását eszközölné.

A muzeumi és egyetemi könyvtárak. A muzeumi Széchenyi-könyvtár a napokban állította össze a könyvtáról a kimutatást az országos statisztikai hivatal számára, mely most a hazai könyv- és levéltárak adatait gyűjti. Majláth Béla könyvtári örveztette az összeszámlolást. E szerint 1884 év végén volt a muzeumi Széchenyi könyvtárban 125,000 mű 205,000 kötetben, 30,000 dissertáció (értekezés, értesítő, stb.), 20,000 apró nyomtatvány, 7000 kötet hírlap, 865 incunabulum (őnyomtatvány), 16,250 kézirat, 80,000 okirat és 15,310 fa-, aczél-, réz- és kőnyomat, vagyis összesen 374,425 különféle tárgy. — Az egyetemi könyvtárban pedig a külföldi folyóiratok és apróbb nyomtatványok szakszerű rendezése foly. A magyar nyomtatványok száma 25 ezerre, a külföldieké valami százazere meg. A folyóiratgyűjtemény szintén olyan nagy, hogy nemcsak egyetlen az országban, de a kötetek számát s az egyes folyóiratok ritkaságát tekintve, kiállja a verseny Európára bármelyik nagy folyóiratgyűjteményével. Megvanak például a leghíresebb angol és francia szemlék legjelesebbjei, így például a «Revue des deux Mondes», az «Edinburgh Review», a «Journal des Savants» stb. összes évfolyamai, a mult századi idegen hírlapok legbecesebbjei, a többiek közt a nagy francia forradalom hivatalos lapja, a «Moniteur Universel», a jesuiták annalesinek legtöbb évfolyama, a régi német tudományos folyóiratok, melyekhez számos magyar tudós írt. Szóval a rendezés folytán valóban nagyértékű tudományos kincs jut immár a közönség rendelkezésére. A folyóiratok a könyvtár földszinti termében helyeztetnek el. Az apró nyomtatványok számára az első emelet nagy fedett folyosóját rendezik be.

A történelmi arcképcsarnok. A muzeum könyvtára a napokban 15,310 darabból álló összes fa-, aczél-, réz- és kőnyomatgyűjteményét átadta az országos képtár és történelmi arcképcsarnok igazgatójának dr. Pulszky Károlynak, ki azok egy részét a történelmi arcképcsarnokban, más részét az országos képtár metszetgyűjteményében helyezi el.

MI UJSÁG?

A trónörökös könyve. «Az osztrák-magyar monarchia irásban és képmén» magyar részének összes bizottsági Rudolf trónörökös Ő Fensége elnökelete alatt együttes ülést tartottak május 1-én d. e. 9 órakor a magyar tud. akadémiai palota képes termében. Ő Fensége reggel 1/2 9 órakor Jókai Mór fogadta a budai várakban, s vele együtt zárt kocsi-ban érkezett pont 9 órakor az akadémiai palotához, melynek csarnokában, Haynald bírnok érsekkel élükön, a bizottság tagjai és dr. Szabó József m. tud. akadémiai titkár fogadták Ő Fenséget.

Az ülés kezdete előtt Jókai Mór bemutatta Ő fenségének a szerkesztő bizottság új tagjait: Berze-vicz Albert miniszteri tanácsost és Szilágyi Sándort, s a művészeti bizottságba meghívott új tagokat: Mé-szoly Gézát, Szalay Imre osztálytanácsost, és dr. Szme-recsányi Miklóst, a műv. bizottság jegyzőjét.

A trónörökös Ő fensége ezután megnyitotta az ülést, a jegyzőkönyv vezetésére Nagy Miklóst híván föl. Az ülésen jelen voltak: dr. Haynald Lajos bírnok-érsek, Pulszky Ferenc, a felügyelő bizottság elnöke, Jókai Mór szerkesztő, Weilen József lovag, az osztrák rész szerkesztője, Berzevics Tivadar, Hun-falvy János, Keglevich István gróf, Nagy Miklós, Zichy Jenő gróf, a magyar felügyelő bizottság tagjai, — Keleti Gusztáv a művészeti bizottság elnöke, Mé-szoly Géza, Pulszky Károly, Szalay Imre e bizottság tagjai és dr. Szme-recsányi Miklós jegyző, — Harkányi Frigyes, Hegedűs Sándor, Péchy Imre és Wekerle

Sándor a pénzügyi bizottság tagjai; és dr. Szabó József m. t. akadémiai titkár. Mindenekelőtt Jókai Mór tett előterjesztést a Magyarországot illető rész 1-ső kötetéhez beérkezett irodalmi munkálatokról, jelesen, hogy az első kötet első fele, mely a Magyarország földrajzi helyzetét tárgyaló cikkeket és a magyar történelmi részt foglalja magában s összesen 15 ívre terjed, nagy részben készen van, egy része már ki is szedettet s a még hátralévő ívek kézírata is rövid idő alatt nyomdába adatik. Még e hó folytán összehívattak a magyar alföld leírásával foglalkozó munkatársak, hogy azokkal egyetértőleg lehessen a képtárgyakat kiosztani, s az illető művészek a különböző vidékekre helyszíni tanulmányok végett most a legkedvezőbb idoszakban elutazhassanak, úgy hogy e rész is, mely a jövő évben lesz közelebbi átnéző, még ez év folytán elkészüljön.

Keleti Gusztáv tett ezután előterjesztést a művészeti bizottság eddigi eljárásáról, főleglente, hogy az illusztrálás munkája folyamatban van, az első kötet képtárgyainak egy része már ki van osztva és munkában van; eddig az országos kiállítás előkészületei akadályozták magyar művészeinket abban, hogy serényebben dolgozzanak e nagy mű illusztrálásán, de most, a kiállítás megnyitásával, teljes erővel és buzgalommal láthatnak e munkájukhoz.

Péchy Imre, a magyar kir. állományomda igazgatója, a nyomdai, xylographiai és zinkographiai technikai előkészületekről tett jelentést, jelesen, hogy több, részint itthon, részint külföldön tartózkodó magyar fametszők szolgált fel a közreműködésre, s azok a sikerre a legszebb reménnyel biztató próbamunkákat és levonatokat küldtek be.

Rudolf trónörökös még egyben kérdést intézett a magyar bizottságokhoz: vajon biztosan megjelenhetik-e a mű első füzeté a kitzított időben: f. évi december 1-jén? Mire a szerkesztő, mint a művészeti bizottság tagja kijelentette, hogy ez időre a magyar résznek nemcsak első, de három első füzeté teljesen készen lesz, s a továbbiak akképp előkészítve, hogy a mű havi füzetekben megjelenése nem fog fennakadni.

Weilen, az osztrák rész szerkesztője, a trónörökös fölívására, a közösen kiadandó prospektus ügyében tett javaslatot, s erre nézve abban történt megállapodás, hogy a mű prospektusa Budapesten magyarul és Bécsben németül, az osztrák és magyar rész néhány érdekes és jellemző fametszetével illusztrálva szeptember elején adassék ki.

Végül a mű terjesztése fölött folyt tanácskozás, a mely után a trónörökös Ő fensége beárta az ülést, s még néhány szívélyes szót váltván a bizottság tagjaival, a jelenlevők és az utczán összegyűlt nagyszámú közönség éljenzése közt hagyta el az akadémiai palotát.

József főherceg és családja a fővárosból Alsuthra költözött. A főhercegre csak rövid ideig fog pihenni, s néhány nap múlva már körútra indul, hogy a honvéd-csapatok fölött szemlét tartson, mely csak július közepén fog véget érni.

A lövészeng e hó 3-ikán kezdődtek. Az első napi futtatásra igen kedvezett az idő, s oly sokaság lepte el a tribünöket és a gyept, mint még egyszer sem. A trónörökös-pár, s az akkor még a fővárosban időzött főhercegek is mind megjelentek. Ő fensége azonban, ki reggel 7 órátkól d. n. 1 óráig a kiállítást nézte végig, nem jelent meg a versenyen. Még e hó 5-én és 7-ikén voltak versenyek, nem nagy közönség előtt; negyedik futtatási nap pedig vasárnap lesz.

Koller Károly tanár, a jeles fényképész, e hó 7-én ünnepélyes egybekelésé 25-ik évfordulóját nevével szűl. Láni Máriával, mely alkalomból az ezüst-lakadalmat ünnepelő pár számos megtiszteltetésben részesült. Tiszteleik és barátai nagy számmal jelentek meg Novák Ferenc fővárosi építész vezetés alatt, úgy szintén több fővárosi társulat küldöttségei is, hogy legjobb szerencsekívánataikat kifejezzék.

A rózsálar. A gr. Karácsonyi Guidó által alapított erénydíjat az idén Erő Terézia solymári hajadon nyerte el. Az ünnepély e hó 10-én lesz Solymáron. Az ezer forintot át adó és ünnepélyi költségek levonása után 600 frt.

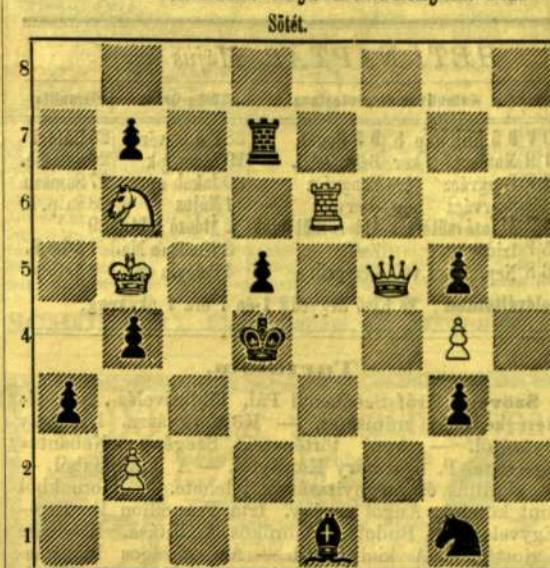
A Jogtudományi Közlöny május 8-iki (19-ik) száma a következő tartalommal jelent meg:

Az inquisitio Magyarországon. Dr. Gunther Antal budapesti ügyvéd. — Horvát-Szlavon kapcsolat régebbi viszonyai a magyar államhoz. Dr. Nagy Ernő nagyvándor jogakad. tanártól. — A szabadalmi jog szabályozásának alapelvei. Dr. Dell'Adami Rezső budapesti ügyvéd. — Törvénykezési szemle: Hagyatéki eljárásunk. Dr. F. S. miskolci közjegyzői helyettesítő. Különfélék.

MELLEKLET: Curiai Határozatok. — Kivonat a «Budapesti Közlöny»-ből.

SAKKJÁTEK.

1329. számú feladvány, Dobrusky J.-től.

Világos indul s a harmadik lépésre mattot mond.

Az 1323. sz. feladvány megfejtése
Dubbe F.-től.

Megejtés.
Világos. Sötét.
1. d2—d3. b6—b5 (a)
2. Vd1—e1. f6—f5
3. Vc1—e5. Hc6—e5
4. Hg6—e7 matt.

Az 1324. sz. feladvány megfejtése.
Berger J.-től.

Megejtés.
Világos. Sötét.
1. Fg1—b6. c7—d6:—b6: (a)
2. Vb4—d4. Kg4—g5
3. Vd4—f6. Kg5—f6—g4
4. Ff6—d8 v.
Hd3—f2 matt.

Mindkét feladványt helyesen fejtették meg:
Budapest: K. J. és F. H., Andorfi S., Kovács J. —
Az Erkel-sakkteraszág nevében: Exner Kornél. —
Tárnóczon: Németh Péter. — A pesti sakk-kör.

HALÁLOZÁSOK.

Hg. KARAGYORGYEVICS SÁNDOR, a volt szerb fejedelelem, meghalt Temesvárt 79 éves korában. Viszonylagos életet fejezett be, mely gazdag volt dícsőségben és megaladtatásban. 1842-ben jutott Szerbia fejedelmi székebe. A magyar szabadságharc alatt Karagyorgyevics támogatta a délvédeli szerb lázadást. De mivel később az orosz befolyás akarta Szerbiát megtörni, ez trónjába került, s 1858-ban elűzték a fejedelmi trónról, melyet többé el nem foglalt, habár soha sem nyugodott meg sorában. Mikor 1863-ban Obrenovics Mihály fejedelmet meggyilkolták Belgrádban, súlyos gyauu sujtotta a számított herceget, hogy ő szervezte az összeesküvést. A szerb kormány megkeresése Karagyorgyevics ellen a pesti törvényszék meg is indította a pórt, el is ítélte, de a felsőbb bíróság fölmentette. A herceg száműzetése nagy részét magyarországi birtokain, az aradmegyei Bokszege, vagy a fővárosban, legutóbb pedig Temesvárt élte végig. Egyik fia, Péter herceg, a montenegrói fejedelemléányát vette nőül. Másik fiát egy időben bolgár fejedelemmé emlegették. A temetés nagy fényvel ment végbe e hó 6-án Temesvárt, honnan a holttestet Bécsbe szállították, hol a végteszéken a montenegrói fejedelemléányát képviselte magát.

OZV. FRANKENBURG ADOLF, született Carina Anna meghalt e hó 7-én Budapesten. A harmadik év előtt elhunyt jeles író özevege a korábbi években a nemzeti színház kedvelt drámai ékesenője volt. A színpadól nem oly régen vonult vissza, külföldön is aratván sikereit. Carina Anna 1839. novemb. 15-én született. Atyja Bécsben nyugalmozott törvényeségi tanácsos volt. Carina Anna kitűnő nevelésben részesült. Beszélt franczián, angolul, oroszul és németül, s mint a nemzeti színház tagja, csakhamar megtanulta a magyar nyelvet is. Eleinte zongorajátéka által tűnt ki. Utóbb a bécsi konzervatóriumba felvétetén, Marchesi legjobb tanítványa lett. Enek-tanulmányai bevégete után a németországi színpadok egymás után nyitlák meg előtte. 1863-ban szerződtek a budapesti nemzeti színházhoz, melynek operája hosszas időközönként nagy sikerrel mutatott birt benne. Az utóbbi években vonult vissza a színpadól a családi körbe, hol tisztelt és szeretetreméltó nő volt.

Ifj. MARKOS GYÖRGY, szűl. Gyulai Margit elhunyt e hó 2-án, 22 éves korában Kassán. Kifűnő írónk, Gyulai Pál kedves leányát vesztette el benne. Még három évvel ezelőtt a fővárosi társaságok egyik vonzó jelensége volt, s korai halála mindenütt, a hol csak ismerték, a legmélyebb fájdalommal ébresztette. A szép fiatal nő a télen mellfájdalmakról kezdett panaszkodni. Tátrafűrésdre vitték, de a Kárpátok balzsamos levegője nem tudta visszahozni egészségét. Megtörve érkezett vissza Kassára, férjéhez és kis leánykájához, kik oly korán elvesztették. Elhunytáról a család a következő gyászjelentést adta ki: «Ifj. Markos György egy maga, mint leánya Mariska, Szendrey Ignác, valamint Gyulai Pál maga és gyermekei Aranka, Kálmán nevében és id. Markos György egy saját, mint neje Póvoszky Zsuzsanna, valamint gyermekei: Mariska, férjezett Orosz Aladár és Mihály, nemkülönben nagyszámú rokonai nevében fájdalomtelt szívvél jelentik forrón szeretett és felejtethetetlen nejeknek, anyjának, illetve unokának, leányának, testvérek, menyöknék és sógor-nőjöknek, ifj. Markos György szűl. Gyulai Margit asszonynak f. évi május hó 3-án 22 éves korában, boldog házasságuknak 3-ik évében, Kassán történt gyászos kimutatást. A megboldogult hűlt tetemei május hó 3-án, délután 5 órakor fognak Kassán, főutca 77. sz. alatti házban beszenteltetni s május hó 4-én délután 5 órakor Budapesten a keresési temető kápolnájából a róm. katolika egyház szertartásai szerint örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise áldozat pedig május hó 5-én, délelőtt 10 órakor fog Budapesten az egyetemi templomban bemutattatni.» — A fővárosba hozott halott ravatalát a keresési-uti temető halottas házában állították föl s a koszorúk egész özöne borította el. Többnyire fehér rózsákból, gyurgyurugokból voltak fonya s fehér szalagjaikon süny fordult elő e két szó: «Szeregett Margitunknak.» A családtagok, jó barátok koszorú mellett volt ama szépirodalmi intézet is, melynek a lesújtott atya élneke. E koszorú széles kék szalagjaira ez volt aranyozva: «A Kisfaludy Társaság — elnökével gyászol.» A gyászszertartásra a család ismerősei és a tisztelők nagy számmal gyűltek össze. A 85 éves nagypapa Szendrey Ignác, az apa, a testvérek és rokonok közelében valának öz. b. Eöt-vös József, öz. Csengery Antalné, leányaival és vejeivel, Szász Károlyné és leánya Wargha Gyuláné, Arany Lászlóné, az egyetem több tanára, Szalai István és Hájós János miniszteri tanácsosok, dr. Ballagi Mór, az akadémia, a Kisfaludy-társaság, a nemzeti színház tagjai, Görgi Arthur és István, stb.

Elhunytak még a közelebbi napok alatt: THANOFFER PÁL, Pest városának volt főbírája, ki visszavonulva hivatali működésétől, tisztessé életet hagyott maga után, 72 éves korában. Grácban. — BELLER JÓZSEF a mindszenti kath. templom agy apát-plebános, 79 éves korában, Miskolcon. — RADICS GÁSPÁR, ezimzetes püspök és nagyprepost, 90 éves korában, Diakovárt. — PAVLOVITS DÉNES, gör. kel. alesperes-plebános, 72 éves korában, Török-Bécsen. — LÓSNAY ÖDÖN, Lónyay Gábor fia, kinek haláltól özevege és több gyermeke siratja. — A Filker-család (Kolozsvárt) rövid idő alatt mély csapások sujtották, alig pár nap alatt három testvér hunyván el: FILKER FERENCZ, pénzügyi számtanócos és szabadságos honvéd-százados; alig pár nap múlva nővére Mária követte, ezt pedig a harmadik testvér, FILKER ELEK, a kath. status igazgatótanácsának titkára, 60 éves korában. — HORVÁTH KÁROLY, özvegy nagybirtokos, a kemenesaljai függetlenség párt alelnöke, köztiszteltetben élt dunszagd férfi, ki öngyilkos módon vett véget életének, s végzetes tette okait nem tudják. — GHYMESI és gácsi gr. FÖRÖGCH GYULA, 61 éves korában, Kókován. — GOMBOS GYÖRGY, volt borsodmegyei szolgabíró, 60 éves korában, Szendrő-Ládon. — KOLLER JÁNOS, nyug. hajóskapitány, 1849-iki honvéd. Nagy-Parkán. — BENKŐ LÁSZLÓ, föld-birtokos, Kézdi-Vásárhelyt. — SIDELSZKY ANTAL, kis-szebeni tanító 32 éves korában. — HARSANYI IGNAZ, ügyvéd, volt váltójegyző és a szabadságharcban, honvéd százados, 61 éves korában, Budapest; ugyanitt ZAHRADNIOCKY FERENCZ, nyug. adópénztárnok, egykor cs. k. tüzértiszt, ki a szabadságharcban a honvédségi tüzérség szervezésénél is közreműködött, 82 éves korában; SZABÓ JENŐ, m. k. államvasuti mérnök, 33 éves korában; HOMIÓ MÓR, szemesi birtokos, 61 éves korában. — HUSZÁR BELA, aszódí takarékpénztári könyvelő. — MARKOS GYÖRGY, színész, a kolozsvári Karolina-körházban. — SZOLECZKY JÁNOS, 67 éves korában, Esztergomban. — IRÁNYI DÁNIEL, 1848-iki honvédszázados, Ugocsa-megye volt pénztárnoka, 73 éves korában. — SZÖLLŐSÖN. — Ifj. FELMAYER ANTAL, kereskedő, 29 éves korában, Szegeden. — SZIGETHY ISTVÁN, realiskolai tanár, Sümegen. — KOBORNYI SÁNDOR, ügyvéd, a város törvényhatósági bizottságának tagja, 70 éves korában, N.-Váradon. — STRASSER GUSZTÁV, kataszteri becselőbiztos, 63 éves korában, Pozsonyban. — GRÖNY BELA, plebános, Sárbogárdon. — VONKOVICH ELEK, adóhivatalnok, 56 éves korában, Debre-czenben. — ANGYAL ANTAL, nyug. gázdatiszt, 80 éves korában, Mező-Komáromban. — STEIN MÁR, zombori városi bizottsági tag, 70 éves korában, Aranyoson, Komárom mellett. — DAPSY GÁBOR,

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent

GYULAI PÁL KÖLTEMÉNYEI

Ara füzve 4 forint. — Diszkötésben 5 frt 50 kr.

Negyedik kiadás. Két kötet
Ára vászonba kötve frt 1.60.

Dr. SUIN de BOUTEMARD szamos fogszappan,
a fogak és a foghús éptetására és tisztítására a leg-
általánosabb és legbiztosabb szer; 4 és 5 csomagokká-
ban 70 és 35 krajván.

Balsamus olajbogyó-szappan, a bőr finomsága és
puhaságára éltető és tartós befolyása által tűnik ki,
35 krajvó csomagokban.

Dr. BÉRINGERUI szamos koronaszere, értékes
illat- és mosóvíz, mely az életszerveket erősíti és áditi;
eredeti palackokban 1 frt 25 kr. és 75 krajván.

LEDER TESTVÉREK balsamus földi - dióalj-
szappan, csaldók 25 krajv. 4 darab 1 csomagban 80 krajv.
Különösen családoknak ajánljható.

Dr. HARTUNG nővény-kencőse a hajnővés, felköl-
tőse és felélesztőse bepecsételt üvegekben és bőlég-
vett téglékben 85 krajván.

Gyógyoszer BENZOÉ-szappan, legfinomabb módó-
szappan, ugyanazon eredményéyl bir, mint a Benzo-
tintura; 4 krajvó csomagoként 40 krajv.

Valamennyi fentebb elősorolt szab. czikk **valódi** minőségben a következő magyarországi raktárakban kapható **BUDAPESTEN: Török József**, gyógyszer. a «sz. lélekhez»; Barna Zsigmond, gyógyszer. a «magyar királyhoz.» Scholz János, városi gyógyszer.; Kiss K., gyógyszer. a «Kigyóhoz»; Sztupa G., gyógyszer. a szénatérén; Wlassik Ed., gyógyszerztára. Kochmeister Frigyes utódai. Neruda N. Továbbá az udv. gyógyszerztárban, és Ráth P., gyógyszer. Tábanban, Moldánynyi gyógyszer. **Ó-BUDÁN: Bakasi A. gyógyszer.** és Prochaska J. kereskedésében.

Nagy-Bánya: Haracek József és fia.
Nagy-Becskerek: Weisz A. Menzser Lipót, győgysz.
Nagy-Kamilla: Rosenfeld A. Rosenberg Ferenc.
Nagy-Károly: Ujházy István.
Nagy-Kikinda: Neuhöld K., Brettnér Ernő, győgysz.
Nagy-Mihály: Lieblieh M.
Nagy-Réce: Nandrássy G.
Nagy-Szeben: Stengel Sam., id. Misselbacher J. B., Morscher W. F.
Nagy-Várad: Janky A.
Nyitra-Alföld: Pavlovitz Em., Szepko Alfréd, győgysz.
Nyitra: Kovács J., győgysz., Tombor Kornél, győgysz.
Pápa: Bermiller Alaj, Tschet Ad. győgysz.
Pécs: Alt és Böhm, Zach K. Péter: Luminitzer Károly; győgysz.
Pozsony: Henrici F. győgysz., Hrubant István.
Putnok: Fekete F., győgysz.
Rozsnyó: Feymann A.
Sátoralja - Újhely: Szentgyörgyi Vilmos.
Segesvár: id. Misselbacher J. B., Teutsch J. B.
Selmec: Margóty J., Sztanek T. győgysz., Dimák J. C.
Szabadka: Farkas J.
Szepel-Szt.-György: Csutak Péter és fia.
Sopron: Gräner Eugén, győgysz.
Szamos-Ujvár: Plasztár D., győgysz.
Szászsebes: Reinhardt J. K., győgysz.
Sz.-Régén: Wermescher gy.
Szécsény: Pokorny győgysz.
Szatmár: Komka Kálmán.
Szepes-Olász: Bachtk J., győgysz.
Szepes: id. Barcsay Károly, győgysz.
Székes-Fehérvár: Braun J. győgysz., Diebhall G., gyz.
Szepes-Szombat: Gréb Ján., győgysz.
Szepes-Várallya: Steller N.
Szolnok: Kecskésy Tódor, győgysz.
Temesvár: Jahner K. M., gy., Emmner F., Turcsány István J., győgysz., Fekics J.
Trancsán: Gross Zeigmond.
Ungár: Krausz Adolf.
Uj-Vidák: Stefanovits L., Koda D.
Varanó: Gual A., győgysz.
Versec: Müller Oszkár gysz. Fuchs János.
Vesprém: Beig David.
Zenta: Zettin József.
Zombor: Falcione Gusztáv.
Zólyom: Stech Lajos győgysz.
Zsolomolya: Gasparits I.

Óvás! Figyelemztünk a hamisításokra, különösen dr. Sain de Bontemard illatos fogpastája és a dr. Borchardt illatos növényzapparára nézve. Több hamisító és hamisított elárúsolója már áruláson népszerűtetésekre lett képesen és Prágában törvényszerűleg elítélve.

4000 nyeremény

Budapesti
kiállítás

sorsjegy á. 1 frt

FŐNYEREMÉNY ÉRTÉKE

100,000 ft,

20,000 frt
10,000 frt
5000 frt o. é. stb.

az 1885. évi budapesti orsz. kiállítás
sorsjáték kezelősege
Budapest, Andrassy-út 43.

11 sorozat 10 ft

„MARGIT“
gyógy-forrás-víz

hazai és külföldi orvosi tekin-
télyek legjobb eredménnyel
alkalmazzák: **tüdő-, gége- és**
a gyomor hurutos bántalmai-
nál.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

KIZÁRÓLAGOS FORAKTAR:
ÉDESKUTY L.
m. k. udy. szállítónál. Budapest.

Csillag Anna.
Széküldések a világ minden részére az
öszeg előzetes beküldése vagy utánvét
mellett

Csillag és társa Budapest
Király-utca 26.

En Csilag Anna magam vagyok az el-
árúító.

ra köcsögnként 50 kr, 1 frt, 2 frt, használati utasítás-
sal együtt.

Vegyélemeztek: **dr. Werner T.** a boroszlói
vegylemez laboratórium igazgatója; tekintetes **dr.**
diebmann Leo tanár a m. kir. állami chem.
vegylemez kislár. állomás főnöke és tekintetes **Szay-
nok József** ur, a vegyészeti dipl. tanára Budapestben.

Országos kiállításra utazóknak.

[illegible][illegible]

nyájakolomp, egy készlet
Virágharmonistó -
Téknősháza legyező
14-21 forintig

a-megrendeléshez 850 ábrával ellátott árjegyzéket és kiállítási h
rajzot mellékel, meg nem felelő tárgyakat visszavesz

[illegible]

Áknak könnyű, zsebben hordható gummi esőköpeny a fehérműre is 4.50. Lábszárvédő párca 6.50. **Botaszék** 4.50. Kanócros típus zseb-napóra irányítással 1 ft

Kesspenz-díjbevetel		
	1880-ik évben	1880-ik évben
biztosítások.	1.294.729.87	2.194.729.87
Hitmány "	392.103.73	1.392.103.73
"	543.337.91	835.441.64
Özet károk:		
	1880-ik évben	1880-ik évben
biztosít. után	698.884.91	2.298.884.91
Hitmányb. u.	135.736.70	1.135.736.70
"	666.840.82	1.666.840.82

rgöben lévő károkért tartalékkészítésénél az 1880-ik évi nyersadatok alapján házának jövedelmét a károkért tartott évi díja

életbiztosítások után kifizetett károkért tartott évi díja

rgöben lévő károkért tartalékkészítésénél az 1880-ik évi nyersadatok alapján

- a) Osztalékképen, részvények formájában
- b) Egy külön, az 1996. évi költségvetési törvény 11. §-a szerinti társaságra fordított költséggé
- c) Az államháztartáson kívüli szervezetek költségvetésében
- d) A költségvetési szerv vezetőjének díjazásaként

[illegible]

4. számú szelvény belváltására fizetettelt	frt	292.800,—
30 franc aranyban összesen 600.000 franc		
5-iki gépjármű javára szolgáló tartalék alapi-		
ott		50.000,—
tervezendő szerzési költségekből leíratott		100.000,—
nyugdíjalapja megteremthetőségének céljából		20.000,—

Óvás! Figyelemztetünk a hamisításokra, különösen dr. Sain de Bontemard illatos fogpasztája és a dr. Borchardt illatos növényáztapánára nézve. Több hamisító és hamisítások elárasítója már áruláson népszerűtetésekre lettek éhenben és Prágában törvényszékre elítélve.

Raymond és Társa, cs. kir. szab. tulajdonosok Berlinben.

BUDAPEST, KOTZÓ PÁL üllői ut 18. sz.

Tessék megtekinteni gépraktáromat!!

nem csalo külsejű fényezett „kiállítási gépek“, hanem eladásra szánt gépek vannak felállítva.

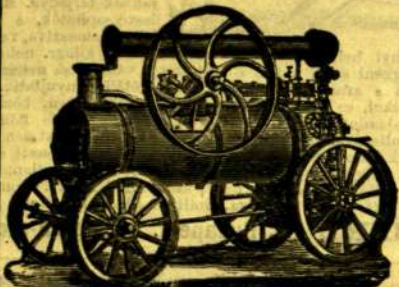
!!Különös figyelemre méltók!!

R. GARRETT & SON R. GARRETT & SON

compound gőzmozgonyai kitűnő gőzmozgonyai, könnyen hozzáférhető, kiváló szilárd, tartányok nélküli hajlított fedél tüzszerényivel.

40% tüzelőanyag takarítással.

Leszállított árak.

Tessék megtekinteni gépraktáromat!!

hol a gyakorlatban legjobbnak elismert gépek kiválasztatottak, megvehetőek és azonnal átvehetőek.

!!Különös figyelemre méltók!!

R. GARRETT & SON JÁRGÁNYCSEPLŐI

világhírű cseplői, tisztító szerkezet és a nélkül kapcsoltban Kotzó-féle szabad.

szab. 4-szer fordítható acél dob-sínekkel. Többet és jobban dolgozni egy gyártmány sem képes.

harang-járgányokkal stb. stb.

Kedvező fizetési feltételek.

USZOMESTER

kerestetik a Léván (Bars-
megye) épülő új fürdőbe, me-
lyet vállalkozó haszonbérbe
is vehet. Ajánlatokat elfogad
a Léva urad. főbérnokség.

500,000

Nyitunk a szerencsének jobbján!
márka főnyereményt
gér kedvező eset-
ben a hamburgi
nagy pénzsorjatek
mely a magyar kor-
mány által jóváha-
gyozott és biztosított.
Ez a újabb játék-ter-
vezet előnyös berendezése abban áll, hogy rövid pár hó lefolyása alatt
7 sorozatban 100,000 sorjegyűből 50,500 nyereménynek kell
bizton térítenie, ezek között vannak főnyeremények esetleg 500,000
b. márka illetőleg

1 nyerem. a m. 300,000	26 nyerem. a m. 10,000
1 nyerem. a m. 200,000	56 nyerem. a m. 5,000
2 nyerem. a m. 100,000	106 nyerem. a m. 3,000
1 nyerem. a m. 90,000	253 nyerem. a m. 2,000
1 nyerem. a m. 80,000	512 nyerem. a m. 1,000
2 nyerem. a m. 70,000	818 nyerem. a m. 500
1 nyerem. a m. 60,000	3173 nyerem. a m. 145
2 nyerem. a m. 50,000	16990 nyerem. a m. 300
1 nyerem. a m. 30,000	200, 150, 124, 100, 94, 67,
5 nyerem. a m. 20,000	40, 20.
3 nyerem. a m. 15,000	

Ezen nyereményekből az első osztályban 3000 sorozattal ki 117,000
márka összegben. — Az 1. oszt. főnyeremény 50,000 mit. tess. a
2-ikban 60,000, a 3-ikban 70,000, a 4-ikben 80,000, az 5-ikben
90,000, a 6-ikban 100,000, a 7-ikben azonban esetleg 500,000
illetőleg 300,000, 200,000 stb. márka emelkedik.

A nyeremények között hivatalból törvényszerűen vannak megállapítva.
Ezen nagy, az állam által biztosított pénzsorjatek legközelebbi
első osztályi nyereményhúzása kerül

1 egész eredeti sorjegy csak 3.50 frt o. e.
1 fél „ „ „ 1.75 frt o. e.
1 negyed „ „ „ 0.90 frt o. e.

Mindenemű megvásárlás, a pénz beküldése, postautóni áse-
tés vagy az összeg utánvétele mellett rögtön a legközelebbi
felvételre, a megvásárlás az állam címével ellátott eredeti sor-
jegyetől külön saját kezére kapja.

A megrendeléshez a szükséges hivatalos tervezet ingyen me-
lekkelnek, melyekből egy a nyeremény beosztása az illető osztályok-
ra, mint szint az illető betétek is megállítandók és minden ház-
után érkező felvételre hivatalból megküldjük a hivatalos huzas
lajstromot. Kíváncsi a hivatalos tervet előre megküldjük megtekint-
és végti bérmentve, és kések vagyunk nem tetészetben a sor-
jegyet az összegnek visszatérítése mellett huzas előtt visszavenni. — A
nyeremények beküldése törvényszerűen pontosan a az állam jóváírása, mellet
történik. Csoportozatunk mindig a szerencse kegyelme volt és érkező
felvételnek gyakran a legnagyobb nyereményeket szítták ki, többek
között 250,000, 100,000, 80,000, 60,000, 40,000 stb. márkaival.

Egy fél, a legközelebbi alapokra fektetett vállalatnál előrelátó
hatóság mindenütt a legelőkelőbb részre lehet bizon számítani a
kérdés enélkül, hogy minden megvásárlásnak megfelelően, minden
megrendelést minél előbb, mindenesetre pedig f. évi május 15-ke
előtt az alábbi csúszás nélkül

Kaufmann és Simon bank- és váltó-üzlete
Hamburgban.
Ú. l. Ezennek közönséget nyitvánitjuk az eddig ajándékozott
bizalomért, a kárunk a hivatalos tervet átküldése által a nagyérd
nyerési esélyekről meggyőződni, melyeket a sorozatok nyithatnak
3113 A tényleges.

Narancsok

vagy citromok, új termés,
éret, válogatott messinai,
30—45 drb nagyság szerint
szép, 5 kilos kosárban, óva-
atosan csomagolva, postával
bérmentve (oszt. Magyar-
országára elvállalva küldet-
ik utánvét mellett frt 1.90

R. MAITI, Trieszt.

Három kosár vételénél egy
czim alatt, és az összeg bér-
mentes előleges beküldése
mellett kosárként 14 kr-
ral olcsóbb. 892

Posztó-maradékok.

Nyári kelme, csakis jó mi-
nőségben, valódi színekben,
a legjobb minták, utánvét v.
az összeg előzetes beküldése
mellett, 3 méterenkint 3 frt
23 kr-rt, adunk. Csak több
maradék megrendelői kapják a kez-
letben levő szövetek 70-ből álló min-
táit. — Tuchfabriks-Niederlage
zum weissen Lamm in Brinn.

Május 15-ikén

lesz a 2178

tiszai sorsjegyek

huzása,

főnyeremény 100,000 frt.

Egy igérvény csak 2 frt

és 50 krajczár belyeg.

LÖRY J.

bank- és váltóüzlete,

Budapest, hatvani utca 17.

Margitszigeti gyógyfürdő

Budapest főváros közvetlen közelében.

35° R. meleg ártézi forrás — porcellán-
márvány, kád és kőfürdők zuhanykesz-
lékkel — nagyszerű kert — 800 teljes
kényelemmel berendezett szoba — tár-
salgási terem — kül- és belföldi lapok —
naponta zene. Kóralakok, melyek
ellen a margitszigeti hővíz ke-
vés eredményével használtatott.
Köszvény — az ízületek, izmok, csont-
hártya, ideghüvely, idült csuza. A csuza,
köszvény, erőművi behatások, typhus
után fellépő hűdés. — Zsábk. — A
csontbántalmakat, csontszét, ízületi bajok-
kat és külsőtesteket követő elváltozások.
— Fájdalmas hegek, merevség, hűdés. —
Bántalmak. — Veseelégtelenségek. —
Veseelégtelenség. — Veseelégtelenség.
Meh és hüvelybántalmak. — A hővíz belsőleg eredménytelennel használtatott.
és alhási pangásoknál. — A szigeten van gyógyszerár, ellátva mindennemű ásványvízzel. Rendelő
orvos: dr. Vörösz. Berleteknél egy a fürdő, mint a menetek együttes váltásánál árleengedés.
A szigeten lakó fürdővendégek a fürdő-használatnál és a meneteknél előnyben részesülnek.
A fővárossal óránkint kétszer közlekedés. 2115

A fürdő-idény május 1-én nyitattik meg.

A lakások megrendelése a szigeten a felügyelőségi irodában.

A Margitszigeti felügyelőség Budapestben.

Most jelent meg! Most jelent meg!

POSNER-féle

KÉPES UTMUTATÓ

A KIÁLLÍTÁSON ÉS BUDAPESTEN.

Ugy magyar mint német kiadásban kapható. — Tartalma 258 oldalra terjed.

8-adetű zsebkiadásban, 2145

angol vászon diszkötésben, ára 40 kr.

Megrendelhető a fővárosi és az összes vidéki könyv-, mű és papírkereskedés-
ben. — Egyes példányok 55 kr-ak postautalványban v. gy leveljegyekben való
előleges beküldése után bérmentesen küldetnek. — A megrendelésnél
világosan jelezni keretik, vajjon magyar vagy német kiadás küldessék-e.

POSNER K. LAJOS,

es. kir. udvari szállító, V., Erzsébet-tér 7. sz.

Koritnicai gyógyfürdő

Liptómege, vasutállomás Rózsahegy.

Évad-megnyitás május 15-én.

Ásványvíz-gyógyászati, fenyő-fürdők, juhsavó, hidegvíz-gyógyintézet. Elsőrendű gyógy-
hely gyomor s májbetegségek, aranyeres bántalmak, asthma s tüdőeléglet, sápkór, női
betegségek és idegesség ellen. — Gyönyörű fekvésénél fogva kitűnő időző hely
üdülő betegek számára. — Posta- és távírda-állomás, gyógytár helyben.

Menet-térítjegy 33% árleengedéssel minden nevezetesebb vasuti álló-
máznál válthatók. Fürdő-orvos: Dr. Ormay József.

Ásványvíz-források: Édeskút L. Emmerling és Rabcsch Budapest

Zsolca János Niskolcz; Lavotta Besztercebánya; Makovick Rózsahegy.

Minden bővebb tudósítással szolgál és lakásokra megrendelést elfogad

1581 a fürdő-igazgatóság.

A BALATONFÜREDI FÜRDŐIDÉNY

május 15-én nyitattik meg.

Balaton-Füredt enye és egyenletes légköri viszonyánál és kitűnő juhsavó-in-
tézetenél fogva különösen ajánlható: idült légsóhurut és tüdőbántalmaknál; égvé-
nyes sós, szénsavas vasas források, hideg és meleg szénsavas fürdők, gőzfürdők a
női és férfi uszodával ellátott balaton-fürdői javalk: gyenge emésztés, idült gyom-
or-, bélhuzam-, vesemedence- és hólyag-hurut, hasi poszga, máj, lép, aranyér és
női bántalmak ellen; továbbá vérszegénység, sápkór és görvéllykór, általános
gyengeség, gerinczagy és idegbántalmaknál. 2141

Rendszeres szőlő-kúra szeptember 1-én kezdődik.

Diszes gyógyterem, elegans étterem, terasse. kávécsarnok, fűdött sétány, jó
zenekar és szimfóniák. vízisírákra kényelmes és biztos angol csónakok s vitor-
lák-hajók, bál, tombola, jó restauráció — Wild vezetése alatt — szép és kényelme-
sen bútorozott lakások, posta és távírda hivatal, jól rendezett gyógy-terár.
B.-Füredre vonatkozó ismertetések kaphatók minden könyvtárakban és a
fürdőben. A fürdő-intézet rövid ismertetése kíváncsi ingyen megküldetik.

A közlekedés vasuton Budapestről — naponként kétszer — Bécs és Kanizsá-
tól Siófokig, innen a Balatonon át egyóra alatt a «Kisfaludy» gőzhajóval történik;
vasuti falon-jegyek 33% kedvezményvel, ezen kívül ünnep- és vasárnapokat
megelőző napon Budapestről B.-Füredre és vissza 3 napra érvényes jegyek falón
kaphatók. — A fürdő-intézet rendelő fő-orvosa: Dr. Huray; urad. orvos: Gemál.
Lakásmegrendelések, melyekre előleg küldendő: Écsy László igazgatóhoz intézen-
dők B.-Füredre. Lakások június 15-ig és augusztus 20-tól 30%-al olcsóbbak. — A
b.-füredi ásványvíz forrásoknál Budapestben Écskút L. m. k. udv. ásványvíz-szállí-
tónál; s kapható még Emmerling és Rabcsch fűszerkeresked. Koronaherceg-utca.

(Utánnyomat nem díjaztatik.)

Az igazgatóság.

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, egyetem-utca 4. szán.)

20-IK SZÁM. 1885.

BUDAPEST, MÁJUS 17.

XXXII. ÉVFOLYAM.

Közlését fűtelték: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: / félre... 6 •
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: / egész évre 8 frt
/ félre... 4 • Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: / egész évre 6 frt
/ félre... 3 • Keltőidő előzeteséhez a postailag
meghatározott vitellj is csatolandó.

VASZARY KOLOS FERENCZ.

PANNONHALMI monostor, a Szent-Benedek-
rend magyarországi ősrégi anyaháza, köze-
lebről oly események színhelye lőn, me-
lyek bár szorosan véve inkább a rend belső életére
nézve bírnak kiváló fontossággal, mégis a sze-
replől fogva, mely a rendnek hazánk ezer éves
történetében a polgárosítás és műveltség terjesz-
tése és ápolása körül minden időben osztályré-
szül jutott: országos érdeklődést is méltán kel-
tettek.

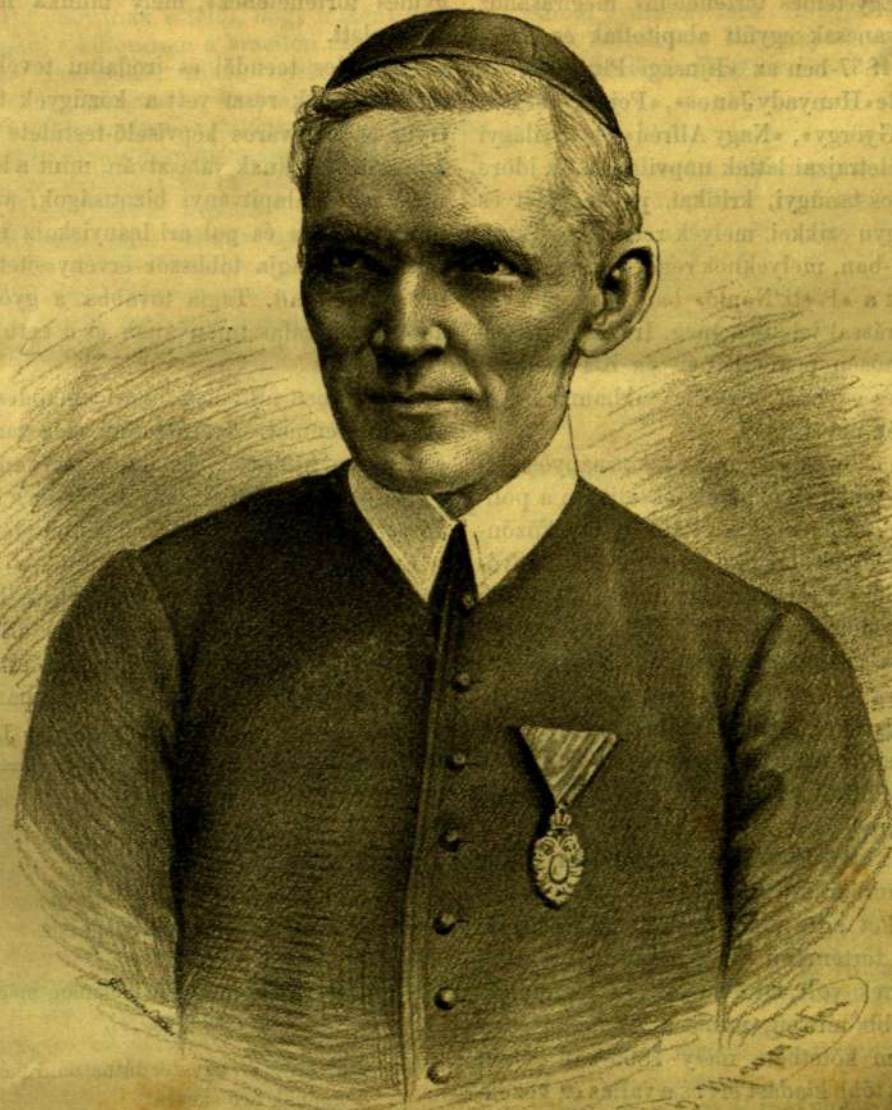
Őszintén osztoztunk az elárvult rend gyász-
ában, mely sok éven át buzgólkodó főpát-
jának, Kruesz Krizosztomnak halálával érte;
érdeklődéssel kísértük a mozgalmakat, melyek
első sorban a rend kebelében a megüresedett
főpáti szék és méltóság betöltése iránt megin-
dultak.

Folyó évi április 8. és 9. napjain történt meg
Pannonhalmán Zalka János győri püspök, mint
kiküldött királyi biztos elnöklése alatt a főpát-
választás, illetőleg a hármas kijelölés. Első
helyre Vaszary Kolos, a győri főgymnázium
igazgatója nyerte el a kanonszeri abszolút többsé-
get. Midőn az elnökölő kir. biztos az eredményt
kihirdette, a rendtagok általános lelkesültség-
gel fogadták azt. A lelkesület azonban még
nem volt teljes. Ugyanis a végeredmény még a
korona megerősítő határozatától függött, kinek
szabad választási joga van, tekintet nélkül a
jelölési sorrendre, a rend által fölterjesztett há-
rom jelölt közül. A második és harmadik he-
lyen pedig szintén oly érdemes jelöltek állottak,
kik teljesen méltók a korona bizalmára.

A hivatalos lapban megjelent királyi leirat
ez ügyben végleg döntött, midőn a jelölési sor-
rendet véve alapul, az első helyre jelölt Vaszary
Kolos megválasztását megerősítette.

A közérdeklődést ohajtjuk kielégíteni, midőn
a következő sorokban az új főpát életrajzát
adjuk, a mint azt a leghitelesebb forrásból,
egykoru pályatársaitól vesszük.

Vaszary Kolos, keresztnévén Ferencz, Kesz-
thelyen született 1832. február 12-én, szerény
anyagi körülmények között élő iparos szülőktől,
kiket az Isten hat figyermekkel áldott meg s
ezek közül a legidősebb már vesprém-egyház-
megyei áldozópap volt akkor, midőn Ferencz,
a legifjabb, született. Két testvére gazdaságot
tanult, egyik pedig atyja mesterségét foly-
tatta. Atyját, kit műhelyében Festetics György

VASZARY KOLOS FERENCZ.

Bodszky M. győri fényképe után.